

Kristian nun

Tuarna Thuruk

(Mama maruta job kutane tan)

Mizoram State Library

DG1714

Rev. V.L. Zaithanga

Kristian nun

TUARNA THURUK

(Natna tuartute leh lusunte tan)

Mizoram State Library
DG1714

sahtu
Rev V L Zaithanga

SYNOD PUBLICATION BOARD

Published

By

The Synod Publication Board

Aizawl -796001

Mizoram

Chhut khatna --1983

Chhut hnih ra -1988

Copies -3,000

MIZORAM STATE LIBRARY
Acc No 29 1714
Acc by SP
Class by 164
Date by 10/11
Sub Heading by _____
Printed/Transcribed by _____
At Location No _____

The Synod Press

Aizawl, Mizoram

A CHHUNGA THU AWM TE

Publication Board Thuchang

Chhut hnahna Thuhma

Ziaktu Thuhma

1	Thlamuanna thute - Lal Isua sawi	1
2	Kei chuan Pathian ka la ung tlat asin	2
3	Rinna lovin i hlim zawk ang em?	3
4	Kuta inchelhin, ngawi rengin	4
5	Khawngaih thil nawi te te	5
6	Tlemte a tawk, pen khat pawh ni mah se	6
7	Thlamuanna thuchah	7
8.	Thu panga tawite	8
9.	Mi dangte tana nun pek	9
10.	Pathian nen chuan engkim tih theih a ni	10
11.	Eng hunah nge i hlim ber?	11
12.	Pathian hnena lawmthu sawina	12
13.	Kristian zalenna	13
14	Ṭawngṭaina	14
15.	Rinnaa ṭawngṭai	15
16.	Khaw dur leh ni engah	16
17.	Ṭapte chu ṭahpu rawh u	17
18.	Engkim tan hun ruat a awm	18
19.	Thlir dan dik lo	19
20.	Ṭawngṭaina	20

21.	Khawngaihna-min thlah lotu	21
22.	Keimah ka ni alawm: hlau suh u	22
23.	Ni khat hrehawm chu a tawh a ni	23
24.	Lal Isua kan thian tha ber	24
25.	Damlo pakhat leh Pastor	25
26.	Huan enkawltu leh pangpar	26
27.	Vawi khat aia tam kan thi thei em?	27
28.	Ka kutte hi hmang ang che	28
29.	Ka pa van in ata hlai'n	29
30.	Tuarna hi mi tin chung a thlang a ni	30
31.	Tuarna rahte	31
32.	Manganna zingah leng mah ila	32
33.	Lalpa thatna hmuh inring suh ila	33
34.	Kawng awlsam a ni lo	34
35.	Meia kal tlangin	35
36.	Mei leh tui kal tlang	36
37.	Lalpa chu nghak fan fan rawh	37
38.	Malsawm ruah	38
39.	I thu ni se	39
40.	Engkimah lawmthu hril zelin	40
41.	Kristian lungawina	41
42.	Pathian, engkim mi tihsektu chu	42
43.	Thlamuantu dang	43
44.	Tuarna Chanchin Tha	44
45.	Thlamuan nan i hmang ve thei ang	45

PUBLICATION BOARD THUCHANG

Synod Publication Board hian Synod Literature Committee hna ru hman chhungah kan rai t hntante mamawh chi hrang hrang phuhirûksak tumia lehkhabu chhuah hna a thawk a. Lehkhabu thar hlik chhuah bakah lehkhabu hlui tha zualte en nawnia a chhuah bawk thin.

Synod Publication Board lehkhabu chhuah tawhte h'n thlirin, tuarna chung-changa kristiante inkaihbruaina lam chi hi ahranpa meuh chuan a lo la awm lo a lo ni reng mai. Chutianga kan mamawh tak mai Rev. V.L. Zaithanga'n a rawn ziaik hlauh a. Kan lo mamawh hle a ni ang, chhut nawn a tûl ta tlat mai.

Tuarna hi eng vânga lo awm nge? Engati nge kristian tha tak nia kan hriatte pawhin an tuar ve tho? Tuarna hi sual vâng a ni em? Tuarna hian tangkaina a nei em? Tuar laiin engtia awm tur nge? Kristianin tuarna hi engtin nge a lo dawn-sawn ang? Miten engtin nge an lo pal-tlang thin?

Heng zawhnate hi Zoram kristianten kan buaipui khawp mai. Zirtir dan hrang hrang pawh a awm a, inkaihhruaina mumal tak neih pawh kan mamawh hle reng a ni. Thu tawi leh mâwl tê tê, chhiar nuam tak tak si hmangin TUARNA THURUK bu hian heng zawhna leh harsatna te hi min chhân fiahsak tha hle a ni.

Editor,
Synod Publication Board.

CHHUT HNIHNA THUHMA

Lehkhabu te tak tê, TUARNA THURUK chu kum 1983-ah Synod Publication Board-in a chhuah a. Kum 1987-ah hralh zawh a ni a. Chhiartu mi thenkhatten an hlawkpui thu min hrilh hlawm a. Ka zia chhan leh ka zia laia ka rilru, chhut khatna thuhma tawp lama, "He lehkhabu te tak te hi, natna tuartute leh lusûnte tan Pathian pawlna leh A hnen aţanga thlamuanna an dawn theihna a nih beiseiin ka zia a ni," tia ka zia chu Pathianin mal a sawm ngei niin ka hria a. Chhut nawn leh atan pawh þhain ka hria a, mahse a ngaia chhut nawn leh ai chuan a belhchhahna zia ila, chumi nen chuan chhut nawn leh ni se a þhain ka ring a. Tichuan, a belhchhahna tlem ka zia leh a. Chhut nawn leh turin Synod Publication Board hnenah ka pe ta a ni.

A belhchhahna thu ka zia naah hian lehkhabu pakhat, "Streams in the desert" Mrs. Charles Cowman zia chu inngah nan ka hmang a. He lehkhabu hi Indian Edition ngawt pawh vawi 11 lai an chhu nawn a.

Lehkhabu tha tak leh tangkai tak a ni. A ziaktu hi tuarna nasa tak kal tlang a ni a. A pasal dam lo kum 6 chhung a enkawl a, Japan ram leh China ramah Missionary hna a thawk a. Harsatna a tawh laia a ngaih-tuahna te leh amah thlamuantu thu tam tak a zia^k chhuak a ni a. Kum 1925—ah a leh-khabu chu an chhu tan a. An chhu nawn leh thin a, tun thlengin lehkhabu hlu leh ro a tling a ni.

TUARNA THURUK hi a mamawhtu apiangten an neih theih nan he lehkhabu të tak të hi Pathianin malsâwm zêl rawh se.

V.L. Zaithanga
New Delhi
The 25th. July 1988.

THLAMUANNA THUTE LAL ISUA SAWI

“In thinlung mangang suh se; Pathian in ring e, kei pawh mi ring ve rawh u. Ka Pa inah awmna tam tak a awm a; a awm loh chuan ka hrih tawh tur che u a ni, in tan hmun siamin ka kal dawn hi”

Joh. 14:1,2.

“Thlamuanna ka hnutchhiah a che u; keima thlamuanna ka pe a che u, khawvelin a pek angin ka pek loh che u hi. In thinlung mangang suh se” Joh. 14:27.

“Heng thu hi in bnenah ka sawi tawh hi, keimahah bian in thlamuanna turin. Khawvelah bian hrehawmin in awm thin; nimahsela thlamuang takin awm rawh u, keiin khawvel ka ngam ta” Joh. 16:33.

2

KEI CHUAN PATHIAN KA LA RING TLAT ASIN

Ni khat chu Pastor John Paterson-a hian a Kohbrana mi pakhat chu a fanu a thih avangin a lenpui a. Chu pa chuan a fanu chu a ngai em em mai a. A fanu thla-lak chu Pastor a entir a, a hnenah heti hian thu a sawi a. "Pastor, he ka fanu hi he inah hian ni tin, zan tin a tlan vel thin a. Chu chu hmuhnawm ka ti hle thin. Nimah-sela, tunah chuan a thi ta. Pathian hnenah a damna turin ka jawngtai a, mahse a thi ta tho sia. Tun hnuah chuan Pathian hnenah ka jawngtai ngai tawh dawn lo va, Biak Inah pawh ka hmel hmuh beisei tawh lo vang che" tiin.

Pastor chuan a thusawi chu a ban ngaih-tuahin a rilru natna chu thu maiin a tibdam theih dawnin a hre lo va, hnemna leh thla-muanna thu engmah sawi lovin a hawsan ta a.

Hun rei vak lovah chuan Pastor fapa naupang chu a thi ve ta a. Thihna leh lung-ngaihna karah pawh Pastor chuan Pathian a

'rinna a vawng tlat a. Tun hma lawka a Kohhrana mi, a fanua thih avanga beidawnga lungngai taka awm chu a hnem thei dawnin a bre ta a. Tichuan, chu pa inah chuan a va leng leh a. Kawngkhar a kik a, in neitupa chuan a han hawng a, Pastor chuan chibai a buk a, "Unaupa, kei chuan Pathian ka la ring tlat asin..." tiin a hrilh a. Chu pa chuan Pastor chung a thil lo thleng chu a hre ve reng a. Pastorin a hnena thu a sawi chuan a rilru a hnehta hle a. Tichuan Pathian ni leh atang chuan Biak Inah a inkhawm leh ta a ni.

Thu tam tak sawi dun lo mah se, an chung a thil lo thleng leh an tuar thuhmun chuan an rilru a inhmuhthir a, an inthlamuan tawn thei ta a ni.

Habakuka 3:17-18

"Theipui thing par vul dawn lovin,
Grep hrui rah dawn hek suh seng,
Olive thing pawh rah lovin,
Lovin ei tur chhuah dawn lo seng,
Huang ata ran rual tibovin,
Ran inah ran awm lo mah seng,
Ka lawm zel ang, LALPA ah chuan,
Ka chhandamna Pathianah chuan ka lawm
cheu dawn".

3

RINNA LOVIN I HLIM ZAWK ANG EM

Khaw pakhatah Kristian sumdawng pa khat a awm a. Vanduaithlak takin a kawng chin hnua lam a zeng a, chutianga a awm hma chuan Kristian tha tak leh tangkai tak a ni a. Chutianga zeng, che thei lo leh eng mah thawk thei lova na tuara a awm avang chuan a lungngaih a mangang hle thin a

Ni khat chu Pastor-in a va tlawh a A nat dan te leh a lungngaih thute a lo hrilh a Pastor hnenah chuan, "Pastor, ka rinna hi eng nge a tangkaina? Engmah a sawt lo ve" tin beidawng takin a hrilh a Pastor chuan, "I natna leh i lungngaihna chu ka hriatthiampui ngawt mai che, Pathiana beidawnna i nei pawh i thiamawm khawp mai Mahse, thil pakhat ka zawt ang che, i beidawnna i rinna i bansan hmam hei hi ngaituah teh, i lungngaihna leh natna avangin beidawngin i rinna hi bansan ta la, i natna hi a dam phah ang em? Rinna tel lova i tuarin i hlim in i lawm zawkin i ring em?" a han ti a

Chupa chuan Pastor hnen a tangin thlamuanna thu a beisei a, a beisei loh tak,

nah ingaihtuah harhna tur thu a dawng ta
 'anh zawk a Pastor-in a hnena a sawi chu
 hui a hria a, tichuan Pathian ringin chhel
 akin a natna chu a tuar thei ta a ni.

Sâm 116 3,4,5.

“Thihna hruihualte chuan mi zem a,
 Seol natnate chuan mi man a;

Manganna leh lungaihna ka lo tâwk a
 Chu veleh chuan LALPA hmîng chu ka
 ka lam a,

“Aw Lalpa, khawngaih takin ka nunna
 hi chhanhim ang che” tui
 Lalpa chu mi khawngaih thei tak leh
 fel tak a ni a,

A ni, kan Pathian chu mi lainat thei
 tak a ni

Ka nunna hi thihna lakah i chhanhim
si a

4

KUTA INCHELHIN, NGAWI RENGIN

John-a leh Robert-a chu sikul an kal
 lai hun atanga thian inkawm ngeih tak an
 ni a. An lo puitlin thlengin thian inkawm
 ngeih tak an ni zel a. Robert-a chuan Pastor
 hna a thawk a

Vanduraithlak takin John-a nupui chu a thi a, a fate pahnih leh a pasal chu a thih-san ta a. A tuar thiam hle mai. Mite an tuarpuin amah hnemna thute an sawipui thin a. I nupui chu natna tuar tawh lo tur-in a awm tawh a, chuvangin intilungngai lutuk mah ta che, i fate pahnih enkawl tur i nei a, anni hi ngahsak rawh an ti thin a. An thusawite chu a hre thiam vek mai, mahse a nupui, a hmangaih chu a thi ta a, an hnenah a awm ta lo chuan a rilru a tihreh awm em em mai a.

Ni khat chu a thianpa Robert-a chu an inah a lo leng ve a. Kum hnih lai kal tawhah khan Robert-a chuan a nupui leh a fapa neih chhun chu Motor chet sualnaah a lo then tawh a.

An thian dun chuan chibai an mbuk a, inhmatawnin ngawi rengin an ding dun a. Robert-a chuan John-a hnenah hrilh tur tam tak a nei a, mahse an kut inchelhin, ngawin rengin an ding dun reng a. Chutianga a thianpauin a tuarpaina chuan John-a chu nasa takin a thiamuan ta a ni.

Sam 42:11

'Aw ka nunna, engah nge i kun reng?

Engah nge ka chhungah hian i buai ni?
 Pathian beisei rawh; amah chu ka la
 fak dawn si a,
 Ka hmel tidamtu leh ka Pathian chu "

5

KHAWNGAIH THIL NAWI TE TE

Ni khat chu Pastor pakhat hian a Koh-
 hrana mi, nu pakhat. bel zuar, a dam loh
 avanga damdawi ina awm chu a tlawh a
 Thingtlang khuaa in chhe têa awm thin a ni
 a Damdawi in chu phui tak a ni a, a la
 awm ngai loh avangin a thawpikthlak blein
 a hria a

Pastorin a va tlawh chuan a hnenah,
 "Pastor, he damdawi in hi a up khawp mai
 a, ka thaw a ipik hle mai Boruak thi-
 anghlim hip theihna thi-
 anghlim hmun thenghaw
 ka ngai hle mai," tun a lo hrilh a.

Pastor chuan mangang lo tur leh thla-
 muang taka awm turin a hrilh a, a chhuah-
 san leh ta a Chu nu chenna hmun lamah
 chuan a kal a, pangpar chi hrang hrang a
 va laksak a, damdawi inah chuan a kir leh

ta a; chu nu dam lo hnenah chuan pang-
 parte chu a va pe a. Chu nu chuan pang-
 parte chu a hmuh chuan a lawm em em mai
 a, hmelah hhm hmel a lang chhuak a.
 "Pastor, ka va lawm tak em!" tiin lawmthu
 a hriih a. Pastorin a ngaihsakzia leh a duh-
 sakzia a hria a, a lawm em em a ni.

"Khawngaih thil nawi tê tê,
Man nei tham lo chu;
Rem thu leng atan chuan,
Ro aiin a hlu "

6

TLEMTE A TAWK, PEN KHAT PAWH NI MAH SE

Mi tinin thil lo thleng tur hriat kan
 chak a. Naktukah thil eng nge lo thleng
 dawn tih hriat kan chak thm. Amaherawh-
 chu, mi tumahin tun hun piah lama thil lo
 thleng tur hr ken hre thei lo. Lal Isua
 chuan heti hian a sawi, "Chutichuan, a tuk
 atan lungkham tuh u, a tuk chuan ama tan
 a lungkham chawp dawn si a. Ni khat atan
 ni khat hrehawm chu a tawk a ni." A zir-

tirte hnenah, "Vawinah hian kan ei khawpin chaw min pe ang che." tia jawngtai turin a zirtir bawk a Nakina thil lo thleng tur kan engto leh ngaihtuahna lamah tun huna kan tih tur kan ngaihthah bawk thin a ni

Nakina thil lo thleng tur hi tumahin hre lo mah ila, keini Kristiante chuan hun chungu thuneitu leh roreltu Pathian kan hriat avangin kan thla a muang a ni

"Enna nunnem, thimin ka vel a bawm"
tih hla phuahtu hian a lo hre dik hle a ni

"Enna nunnem, thimin ka vel a bawm
Mi kai ang che,
Zan a ni e, inhlatin ka lo awm,
Mi kai ang che
Ka ke veng la, thlir hlat ka dil lo ve.
Tiemte a tawh - pen khat pawh ni
mah se"

Kan chungu thil lo thleng tur kan hre lo hi malsawmna ropui tak a ni Kan chungu thil lo thleng tur hi hre thei vek ila, lungngaia mangangin kan kun reng mai awm e'

THLAMUANNA THUCHAH

PATHIANIN hlahna vanga i lungngaihna
hnem turin Chakna pe che
sela.

PATHIANIN ni tin i mamawh ang zelin
Khawngaihna pe che rawh se

PATHIANIN tuma pek theih loh
Thlamuanna leh hahdamna
pe che sela,

PATHIANIN A hmangaihna ângchhungah
kumkhuain hum che rawh
se, Sam 67:1
Pathianin min khawngaih
sela, mal min sawm sela,
A hmel chu kan chungah
rawn êntir rawh se.

8

THU PANGA TAWITE

Ni khat chu nu pakhat hian a fanu kum
 11 mi hi a len chhuahpufi a; kawnga an kal
 lai chuan putar tiang hawl hi an taw k a, an
 kal pel mai dawn a. Chu hmeichhe naupang
 chuan, "Ka pu, i dam em?" a han ti a. Pu-
 tar chu a lo leh hawi a, a nui suk a, "Dam
 e," tiin a chhang a. Thu dang pheii chu a
 sawi zui haub lo. Chu nu chuan a fanu
 chu a kai a, an kal zel a. Nakinah chuan a
 fanu hnenah chuan, "Kha putar kha i hmel-
 hriat mi a ni em ni?" tiin a zawt a. A fanu
 chuan, "Ni lo ve, ka nu, tarte hi an khua
 a har awm em a, ka'n be ve mai a nih kha,"
 tiin a chhang a. A nu rilru chu a fanu thu-
 sawi chuan a khawih ta viau mai a. "Ka
 fanu chuan putar a hmelhriat pawh ni
 lo chu hlim hmel puin a bia a, engati nge
 kei hian ka tih ve theih loh?" tiin a inngaih-
 tuah a. Amah leh a mawhpurbna thil tam
 tak a ngaihtuahna in a rilru a luah khat a,
 mi dang a ngaihtuah chang lo a ni. Chung
 thu panga, tawite, a fanuin putar hnena a
 sawi chuan chu putar khawhar tak chu a
 hnemin a tihlim hlein a ring a. A fanu thu-

sawı tawitê chuan a Kristian nunah nasa takin thu a sawı ta a nı Inngahsakna leh tawngkam tha tawitê hian rilru a tihlim thin a nı.

Pet. 5·7

"Pathian kut chak tak hnuaiah chuan in hnuaı ula, anın a ngaihsak thin che u avangin in manganna zawng ama chungah ngat vek rawh u."

9

MI DANGTE TANA NUN PEK

Elizabeth Findlay chuan mite tana thil tha tih theih dan tha nıa a rin chu Nurse hna thawh a nı a Tichuan, Nurse hna zir-na sikulah a kal a, a zit zawh chuan Strathmartine Hospital-ah Nurse hna a thawk ta a. Dam lote enkawlin, thlamuanin, an thi tur te a bawisawn thin a. Nurse hna thawh pawh chu duhtawk lovin, pianphunga rual ban lo naupangte enkawlna hmunah a thawk leh ta a. Naupangte chu hmangh in takin a enkawl a, an aloga buai taka awnte chu a nuam a ti em em thin a. Chu hna chu

thawh chak ber leh a dani chhunga thawh a tum a ni a.

Vanduaithlak takin, amah chu a dam lo va, rei lote hnu-ah chuan a thi ta mai a Chu hna chu kum nga chauh a thawk hman a ni.

Tanpui ngaite tan a nun petu chu Pathianin rei tak damtir awm tak kan ti awm e! A ni ngawt mai Mahse kum nga chauh hna a thawk hman a, naupang tê nun a thi ta mai a ni Engati nge Pathianin a thih a phal? He zawhna hi tumahin kan chhang thei lo. A chhan kan hre phak lo a ni Amaherawhchu, hei hi kan hria - Elizabeth Findlay chuan kum nga chauh hna a thawh chhung bian mi tam takin kan dam chhung hun rei tak kan thawh aja tam zawk a thawk hman a ni Lal Isua, mi zawng zawng tana a nun petu pawhin kum thum chhung lek hna a thawk a. A hnathawh chu hna ropui ber a ni si Hna kan thawh that leh kan thawh tam hi kan thawh reiah a innghat lo va, kan thawhna rilu leh kan inpeknaah a innghat zawk a ni.

Marka 10:45

“Mi tam tak tlan nana a nun pe zawk turin a lo kal a ni si a.”

10

PATHIAN NEN CHUAN ENKIM TIH THEIH A NI

America rama Pastor pakhat chu a pian tirma kut bul a ni a. Kut bula a piang chhuak chu a nu leh pa rilru tinatu a ni a. A lo seilianin, a lo putling ang a, nu leh pa rilru tihrehawm a, tilungngaitu mai a ni dawn si.

Nikhua a lo hre tan a, a kut a bul a ni tih a lo hria a. Mahse, a piansualna chuan khawvel tana a tangkaina dal lo tur-in theihtawp a chhuah a Pastor nih a tum tlat mai a ni. Engtin nge kut nei lo chuan Pastor hna a thawh ang? Kohhran thil serh sakramen pawimawh - Lalpa Zanriah buat-saih leh Baptisma chantir te engtin nge a tih theih ang?

A nu leh a pa leh a lainate chuan Pastor nih a tumna rilru chu tihdanglam tumin nasa takin an bei a. Mahse, a tumna chu a ngbet a, a rilru a sawn duh haub lo mai. A tum ang ngei chuan Pastor a lo ni ta. Kum 30 lai blawhting takin rawng a bawl ta a ni.

Engtin nge Lalpa Zanriah Sakramen leh Baptisma te a buatsaih? Lalpa Zanriah Sakramen chu thil tul engkim Upaten an buatsaih a. Thu a sawi thei a, tih tur a kawh-hmuh thei a Kut hman tulna apiangah Upa te'n an tibsak thin Baptisma a chantir chuan Baptisma no chhunga tuah chuan a hmu a va chiah a, naupang chalah a fawp zel mai a ni Mihring tana tih theih loh hi Pathian nen chuan a tih theih zel thin a ni

11

ENG HUNAH NGE I HLIM BER?

He zawhna hi, "Eng vangin nge i hlim ber?" tih zawhna nen thuhmun a ni lo Hla phuahtu pakhat chuan, "Eng nge ka hlim chhan mi zawh chuan, Krista ka tana thi chu," tin a lo phuah a Kristante hlim chhan ber chu Krista min hmangaih avanga kan tana thi chu a ni ngei mai

He zawhna kan chhan tur hi 'mihring-te'n kan hun tawng hrang hrangah hian eng hunah nge kan hlim ber?' tih zawhna a ni a Kan tul lai ber hian kan hlim ber," tin

a chhan theih awm e. Kan tul a, kan buai em em lai chuan, hnathawh zawha chawlb kan chak a ni mai thei Mahse hnathawh tur nei lo va, awm mai mai chuan khua a har a, hrehawm kan ti leh mai thin Hnathawh hi a hlimawmin a nuam ber a ni ang Lal Isua pawhin, "Ka Pa duh zawng tih hi ka chaw tui ber a ni," a lo ti a ni Hna kan thawh hian, kan hnathawhah kan rilru kan pe zo va, kan harsatna leh lungngaihna-te pawh kan theihngihl thin Hna kan thawh hian kan rilru pawh a thianghlam a ni Hna thawk lova kan awm mai mai hian kan rilru a chawl chuang si lo va, thil sualte kan ngaihtuah thin "Dawngdahna rilru chu ramhuai hnathawhna hmun a ni," an lo ti a, a dik ble lo maw?

John Wesley chuan hotiang hian thu a lo phuah a.

"Thil tha i tih theih zawng zawng,

Kawng tiarngin,

Khawi humnah pawn,

Eng humnah pawh,

Mi mying zawng ian,

I tih theih chung ti ang che.

He thu ropui tak hi, kan nun dan leh
kan thiltih kaihruaitu atân hmang thei îla,
mî dangte tân malsâwmna thlentu kan nî
ngei ang.

Phil. 4·13

“Mî tichaktuah chuan engkim ka tî
thei a nî.

12

PATHIAN HNENA LAWMTHU SAWINA

Thil tha kan dawn thîn-nî êng, ruah
 tu, boruak thianghlîm, thian tha, mite that-
 na zâr kan zote leh thil tha dang tam tak
 kan dawnte avângin Pathian hnêna lâwmthu
 sawi harsa kan tî lo a nî thei e Pathian
 hnênah lâwmthu kan sawi bawk thîn a nî
 ang. A chang chuan kan chung a thil lo
 thleng thenkhatte avanga Pathian laka kan
 vui thu pawh kan sawi bawk thîn awm e.
 Chung thil kan chung a lo thlengte chu, kan
 tana tha tur a nî tih kan hriat chhuah erawh
 chuan Pathian hnênah lawmthu sawi tur kan
 nihzia kan hre chhuak thar thei a nî.

Vawi khat chu mi hausa pakhat hi a zinnaah ruahin a nan huh hnep mai a. A pawisa ah tam tak chu a huh chhe vek mai a. Sum ngaina mi a nih avangin pawu a ti em em mai a. Pathianin ruah nasa taka a sũrtĩr avangin Pathian chungah a vui hle a. Kawng sirah chuan misual pakhatin silaia kahhlum tumin a lo chang ru reng mai a. A sila a kau va, a hmet per a, mahse a zẽn a lo hlo hlahu mai a, a puak thei ta lo va. Mi sual laka a nunna a him theih chhan chu ruah tam tak sur avang a ni tih a hriat chhuah chuan Pathian hnenah lawm-thu a sawi ta zawk a ni. Kan tana tha lo tur nia kan ngaihte pawh hi kan tana tha tur a lo ni thei reng mai. "Kan thatna turin Pathianin engkimin min thawhsak thin," tih hi hriatthiam harsa kan tih chang awm thin mah sela, kan hriat chhuah meuh erawh chuan, "A lo ni tak a!" kan ti thei thin-a-ni. Pathian chuan kan tana tha tur che keimahni ain a hre zawk a. Kan chungah thil lo thlengte pawh hi hriatthiam loh chang kan neih pawhin, "Pathianin engkim a hria a, athlawm kan tuar a phul lo vang," tih hi i ring tat ang u.

13

KRISTIAN ZALENNA

Zalenna neih hi mi tinin kan chak a, mi mal, ram leh hnam ang pawhin zalenna neih kan duh thin Zalenna hi eng nge a awmzia i ngaihtuah ngai em? Mahni duh dan ang anga awm leh thiltih hi mi tam tak chuan zalenna nin kan ngai a Thununna hnuaia awm hi harsa kan ti thin a Mahse, mahni duh ang anga awm leh thil tih hi zalenna dik a ni hauh lo mai Mi tin hi mahni duh ang angin khawsa ta theuh ila, mi dangte tan harsatna thlentu kan ni mai ang Mi dangte nen kan khawsaho thei hek lo vang.

Zalenna dik chu thununna hnuaia zalenna aⁿⁱhi. Mi thununtu leh min kaihruaitu mumal tak a awm loh chuan, buaina leh harsatna kan hmabik a ni mai Zalenna hi thununna leh khuahkhirhna hnuaia atanga chhuah a, thununna leh khuahkhirhna dang hnuaia luhna a ni. Kristian zalenna pawh hi Setana bawih atanga chhuah a, Lal Isua bawih luhna a ni. Chu zalenna chu he hla huan a sawi chiang hle mai a

I bawihah min siam la,
 Lalpa ka zalen ang,
 Ka ngumhante min dahtir la,
 Mnehtu ka lo ni ang;
 Keimaha ka din chuan,
 Ka pil ang hlauhawmah,
 I thuhnuaiah min khung ve la,
 Ka chakna a ni ang
 Ka thimlung chau tak hian,
 Hotu a hmuh hma chuan;
 Thununtu tak a nei lo va,
 Herh lam a pan mai thin;
 A che hlei thei lo va,
 Hlin hrui i siam hma chuan,
 I hmangaih bawihah siam langin,
 Lalin a leng tawh ang
 Ka duhthlan ka nei lo'ng,
 I tan i siam hma chuan;
 Lalthutthleng thlen a tum chuanin,
 Kraun blu a hoawl rih tûr;
 I hmangaih awm nghengin,
 I nunna a neih chuan;
 Harsatna hual vel kârah hian,
 Nghet takin a ding ang.

14

ṬAWNGṬAINA

Mi thianghlīm Francis-a ṭawngṭaina·

“Lalpa, remna siamna hmanrua atan

Mi hmanḡ la;

Inhvatra awmnaah

Hmangaihna mi tuhtîr la,

Intihnatna awmnaah

Ngaihdamna mi tuhtîr la,

Rinblelhna awmnaah

Rinna mi tuhtîr la,

Beidawna awmnaah

Beiseina mi tuhtîr la;

Tbihna awmnaah

Eng mi tuhtîr la;

Lungngaihna awmnaah

Thlamuanna mi tuhtîr ang che ”

15

RINNAA ṬAWNGṬAI

Hetiāḡ hian an sawi ṭhin “Ṭawngṭaina
~~thu~~ ka sawi ṭhin, mahse ka tawngṭai ‘ak
 tak ngai em?”

Lal Isua zirtirte chuan Lal Isua hnenah, "Lalpa, tawngtai dan min zirtir rawh" tiin an ngen a. Lal Isuan tawngtai dan a zirtir thu kan hmu Keini pawhin chu chu kan ngenna ni ve sela a pawimawh ngawt mai Lal Isua hnen atargin tawngtai dan kan zir a tul a ni Lal Isua chuan a Pa hnenah tawngtai a thlahthlam ngai lo tih kan hria Zing takah a tho va, fianrialah a Pa hnenah a tawngtai thin tih kan hria. Thil pawimawh a tih dawnin a Pa hnenah a tawngtai thin A chungah thil harsa tak a thlen dawn pawhin a Pa hnenah a tawngtai a Lal Isua nun hi tawngtaina nun a ni ngawt mai A chungah thihna lo thleng tur chu pumpelh theih ni se a duh a, a Pa hnenah a tawngtai a, "Aw ka Pa, a theih chuan he no hian mi pel lul rawh se, nimahsela keima thu ni lovin, nangma thu thu ni zawk rawh se" Thihna chu pumpelh theih ni se a duh a, nimahsela a Pa-in rem a tih loh chuan pumpelh a tum lo Rinnaa tawngtai chuan tawngtai-na chhanna chu a dil ang leh beisei ang a nih loh pawhin lungawi takin a pawm theih a. Rinnaa tawngtai chuan a duh dana chhanna beisei mai lovin Pathian duh dan leh a chhanna anga lungawi a tum a ni.

Jakoba pawhin, "Rinnaa tawngtaina chuan damlo chu a chhandam ang," tiin a sawi a. He thu hi eng nge a awmzia nia kan hriat? Rinnaa tawngtaina chuan damlo chu taksa damna a thlen ngei ang tihna mai niin kan ngai em? Taksa damna hi damna tak a tling lo, na leh tura damna chauh a ni. Damna tak tak erawh chu taksa na leh thei tawh lo tura damna a ni. Damlo tana rinnaa tawngtaina chu Pathianin taksa damnain a chhang a ni thei e, taksa natna nei leh ngai tawh lo turin taksa thihna hmangin a chhang thei bawh ang. Taksa damnaa a chhanna leh taksa thihnaa damna a pek chu lungngawi takin kan pawm ve ve thei em le?

16

KHAW DUR LEH NI ENGAH

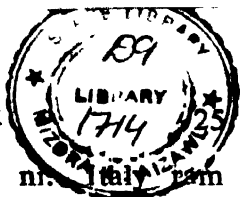
Mihring damlai hun hi khaw dur leh ni eng inpawh a ni. Kan dam lai hun hi ngun takin chhut ta theuh ila, khaw dur nge tam zawk ang, ni eng? Buaina te, lungngaihna te, manganna te, natna te leh thihnaton min chimin, min tilungngai fo thin. Mahse ngun takin chhut ila: Kan lungngaih ni nge tam zawk kan lawm ni? Mi tam zawk nunah

chuan, lungngaih ni aijn lawm ni hi a tam zawk awm e. Ni eng min pek avang hian, Pathian hnenah lawmthu sawi thin ila, khaw dur lo thleng avanga kan lungawi lohna hi a nep sawt awm e.

Khaw dur hi a thatna i ngaihtuah ngai em? Ni eng chauh hi hmu reng ila, khaw dur leh ruah sur te hi awm ta hauh lo sela, kan nun hi a ro zo vek mai ang. Hrim hring leh thlai hi a awm lo vang, hmun tin hi thlaler ram ro a ni zo vek mai dawn a ni. Hla phuahtu pakhat pawbin, "Khaw dur khaw thiang nen lei a lo tha si. Mihring siam that nan khaw dur a ngai a ni," a lo ti a. Thu dik tak a ni.

"Ka Lalpa duh tak, min awmpui ang che," tih hla hi Rev. Henry Francis Lyte phuah a ni a. Thingtlang Kobhranah rawng at bawl thin a. Amah hi a hrisel vak lo va. Ni khat chu Daktawrin, "Hun rei deuh zawk dam i duh chuan, ram lum zawk hmun i pan a tha ang" tiin a brilh a. Ram lum zawk lam pana kal chhuah a tum ta a. A kal dawn Pathianni chuan Biak Inah inthlab-na sermon harsa ti takin a sawi thei hram a. Inkhawm ban chuan a pindaneh a lot

TUARNA THURUK

a; he hla hi a phuah ta a ni. Italy ram
panin a chhuak ta a. France rama Nice
khuaah a thi ta a ni.

He hla hi mi thenkhatin 'tlai lam hla'
zingah an dah a. Mahse a phuahtu hian
hun tlai lam ni lovin dam lai hun tawp lam
a phuah chhan zawk a ni. Kan nunna hi
eng hunah emaw a la tawp dawn tih ngaih-
tuahna hian kan rilru pawh a timangang
thin a. Mahse, Kristian hlate hian lungngai-
te leh mangangte hnenah thlamuanna a pe
thin. He hla pawh hian mi tam tak hnenah
thlamuanna a thlen a ni.

17

TAPTE CHU TAHPUI RAWH U

Tirhkoh Paula chuan Rome khuaa mite
hnena lehkhah a thawnah he thu hi a sawi a,
"Lawmte chu lawmpui ula, tapte chu tah-
pui rawh u," tjin. Heng thil pahnihte hi a
eng hi nge tih awl zawk ang? Tapte tahpui
hi a awl zawk ang tiin kan chhang mai thei
a ni. Lungchhe taka mi a tah chuan rilru
a khawihin mittui pawh a tla ve mai thei.
Mahse kan tuarpui tak zet em? Pastor pa-

khat chuan beti hian a ziaak a, "Mi tam zawk" chuan lawmte lawmpui hi awl kan ti zawk. Pastor hna kum 50 chuang ka thawh chhungin, tapte tapui ai chuan lawmte lawmpui awl zawkin ka hria. Inneih inkhawm hruai aiin mitthi vuina inkhawm hruai a harsa zawk. Exam-naa pass lawmpuina thu ziaak aiin lusun hnena hnemna thu ziaak a harsa zawk," tiin. Lawmte lawmpui aiin tapte tapui hi a harsa zawk a ni mai thei a ni. Pastor upa pakhat chuan Pastor thar hnenah beti hian thu a chah, "Mi lungngalte hnenah Pathian thu sawi thin la, Kohhran mi i tlachbam lo vang," tiin. Hei hi fuihna thu tha tak zawm harsa tak si a ni!

Thlamuanna thu sawi hi harsa kan ti thin. A awmzia leh a tum tak kan hriat chian loh vang a ni mai thei. "Thlamuan" tih awmzia hi "tichak" tihna a ni. Job'a harsatna nasa tak a tawh a, thlamuan a tel laiin a thiante pathum chu thlamuan tui an lo kal a. An thianpa thlamuanna tui a hnena an thusawi chuan Joba a thlamuan zo lo. A tuarna chhan chu ama dik lohna avang niin an sawipui a, chu chuan Joba a tithlamuanguin a tichak ehuang lo. A tuat-

na tizualtu a nı zawk Tuartute leh lusunte hi hnem tuma thu sawıpuı vak a awl khawp mai. Thuin a hnem zawh loh chin hi a awm tlat mai Thu sawı tam vak pawh a nı lo, hriatthiampuna leh tuarpuina rilru a pawimawh a nı Thlarau Thianghlım chu thlamuantu a nı a, tıchaktu leh tıhuaisentu a nı bawk "Kıanga awm," "bula awm," "awmpuitu" a nı

"Pathian chu kan inhubımna leh kan chakna, mangan laia tanpuı vartu hnai reng a nı" (Sam 46 1)

"Chutichuan, anmahni chhandamtu-ah Lalpa a lo awm ta a An manganna zawng zawngah chuan a mangang ve thin a" (Isa 63 7)

"Lalpa, nangmahni siamtu leh dintu chuan heti hian a ti, 'tute in daikai lai pawh-in kei in hnenah ka awm ang a; lute in daikai lai pawhin a chımpıl lo vang che u: meia in kaltlang lai pawhin in kang lo vang,' (Isa. 43- 1, 2).

Pathian thu-ah thlamuanna thu tam tak kan hmu a Chıng thute chu kan mangan lai leh lusın laitein chhiar thin ıla Mi

mangang, lungngai leh lusûn te kan thlamuan theihna ber chu Thlamuantu hnena hruai a ni. Bible-a thlamuanna thu thenkhat i ngai-thla teh ang:

“Tin, Pathian hmangaihtu, amaha ruat anga a kohvate tan chuan, an thatna turin engkimin a thawhsak hlawm thin tih kan bria” (Rom 8:28).

“Khawngaitnate Pa leh thlamuanna zawng zawng Pathian chu, fakin awm rawh se. Pathianin keimahni min thlamuanna ngeiin, hrehawm eng anga awmte pawh chu kan thlamuan ve theihna turin, ani chuan kan hrehawmna zawng zawngah min thlamuan thin” (II Kor. 1:3-5).

“Engah mah mangang suh u, engkimah tawngtai leh dilin, lawmthu hril tel zelin, in dubnate chu Pathiah hnenah hriattirin awm zawk rawh se. Tichuan, Pathian thlamuanna rilru reng renga hriat sên loh khan in thinlung leh in ngaihtuahnate chu Krista Isuash chuan a vênsak ang che u” (Phil 4: 6,7).

18

ENGKIM TAN HUN RUAT A AWM

Thuhriltu chuan, "Engkim tan hian hun ruat a awm a," tiin a lo sawi a. Chung hun ruat awm a sawi zingah chuan hengte pawh hi a tel a ni:

Pian hun a awm a, thih hun a awm a;
 Tah hun a awm a, nuih hun a awm;
 Hmangaih bun a awm a, huat hun a awm.

Heng thil inkalh tak takte hi mibring hun tawng zingah an awm vek a. Keini mihringte chuan heng hun lo thlengte hi tha kan ti vek lo. "Pathian chuan engkim hi an hun theuhvah mawi takin a siam a," tiin Thuhriltu chuan a sawi zui zel a ni. Mihring tan chuan thih hun te, tah hunte leh huat hun te hi mawi tih harsa tak a ni. Mizo upate chuan thih hun hi "chhiat tawh hun" tiin an sawi thin. Mawi an ti thei lo.

Thihna hi mihring nun tihrehawmtu niin kan ngai thin. Ngun takin ngaihtuah ila, a dik ang em? Khawbung Thangluaia chuan hetiang hian a sawi thin an ti, "Thih-na hi awm lo sela mihring tan khawsak a

harsa hle dawn a ni. Kan chenna in hmanruate, thing, mau, di leh hmanraw dangte hi thi thei lo sela, kan in te hi chen theihna hmun pawh a ni lo vang a ti". Ban te, chhuat te, bang te leh in chung atan kan hman te hi thi thei lo se, a lo chawr chhuak ang a chenna in kan tih pawh hi chen theih a ni dawn lo a ni. Thihna hi mihring tan pawha thil tangkai a lo ni. Keini mibringte pawh hi kan thih hian kan inggaiin kan in-ui hle tak na a, thi thei lo ila chuan kan inuina leh inggaihna te hi a chuai mai lo'ng maw? Tar, thi thei si lo, kan inbuaipuina lamah kan inning ang a, a thi thei si lo va, a va buaithlak em! kan inti mai lo'ng maw? Tar, chak lo, engmah tithei lo, chhungte tan pawh hnawksak mai ni ila, dam pawh a nuam chuang dawn em ni?

Pathianin thihna hi nunna nei tan an hun pakbatah a ruatsak a. Thihna hi a hunah chuan mawina tak leh tangkai tak a ni reng mai. A mawina leh tangkaina ngaihtuah lovin, keimahni lam kan inggaihtuah a, kan inkhawngaih mai zawk thin a ni.

Kristiante tan phei chuan thihna hi kan tawpna a ni lo va, nun ropui zawk leh hlu zawk kan chan theihna tur a ni si.

19

THLIR DAN DIK LO

Pastor pakhat hian a bial chhunga pitar pakhat a va tlawh a. Chu pitar chu phunchiar deuh mai a ni a, vuina thu sawi tur hi a bre reng mai a ni. Mi tam tak chuan tlawh pawh an tlawh duh lo va, a bula awm nuam an ti lo a ni.

Pastor hnenah chuan a vui thu leh a lungawi loh thu hlir a lo hrih a. Pastor chuan ngawi rengin minit nga vel lai a ngaitla a. Pitar puan thu mawi chu a la a, a thlir vang vang a, "Eng thil nge i thu? Eng nge a nih reng ka bre thei lo ve," a ti a. Pitar chuan, "I en dan a dik lo va, a dik lo lam i en a nih kha," tun a hrih a. Chu veleh Pastor chuan pitar hnenah a thlir dan dik loh thinzia hrihna remchang tak a nei tih a bre ta a. "I puan thu mawi ka thlir dan ang hian nang pawhin i thlir thin alawm, chuyang alawm lungawina reng reng i nei thei loh," tun a hrih ta phawng mai a.

Chu pitar chuan a chunga thil lo thleng ngkim mai hi a tha zawngin a dawng ngai lo va, a tha lo zawng hlirin a dawng thin

a, chuvangin lawmna leh lungawina a nei thei lo a ni. Pastor chuan pitar puan thui mawi chu a en dan tur dik takin a han en a, a puan thui mawi awmzia chu a hmu thiam ta a ni.

Mi tam takin, he pitar ang hian kan chung a thil lo thleng leh kan vela thil awmte hi a thlir dan kan thiam lo va; thlir dan dik lovin kan thlir a, kan vui mai thin a ni. Kan tarmit vuah azirin kan thil hmuh a danglam thin an tih angin, kan rilru put dan leh ngaih dan azirin kan chung a thil lo thlengte leh kan vela thil awmte kan hmuh dan a danglam thin a ni. Tarmit dum kan vuah chuan kan thil hmuh engkim a dum zo vek mai a, tarmit dathlalang fim tha tak kan vuah chuan kan thil hmuh chu a nihna dik takin kan hmu thei thin. Mi soal nia kan hriat te, thil tha lo nia kan hriatte pawh hi a thatna lai hmuh chhuah kan tum chuan hmuh tur a awm zel a ni.

Pathian thu-ah hengte hi kan hmu, "Pathian hmangaihtu, amaha ruat ang a kohvate tan chuan, an thatna turin engkimin a thawhsak hlawm thin tih kan hria" tih leh, "Kei zawng eng ang pawhin awm mah ila, lungawi zel ka ching tawh si a," tih thote hi.

20

TAWNGTAINA

Aw Pathian,

Mi dangte min tuarpuina zawng lovin,

Mi dangte tuarpui turin min pui la;

Mi dangte min ngaihthiamna zawng lovin,

Mi dangte ngaihthiam turin min pui la;

Mi dangte min hmangaihna zawng lovin,

Mi dangte hmangaih turin min pui la,

Kan pek chhuah hian kan hlawk zawk
thin a,

Ngaidamtu kan nih hian ngaidam
kan hlawn thin a,

Kan thih hian a ni, Chatuan Nun nei
tura kan pian ni.

—Francis of Assisi

21

KHAWNGAIHNA — MIN THLAH LOTU

Mi tam takin hla hi lusun khawhar laia
hnemtu, mangan laia thlamuantu atan an
hmang thin. Thu sawi aiin hla thuin rilru
a khawihin mi a hueh zawk fo a ni. Hla
hian mi a tilawmin a tiblīm thei a, mittui
pawh a titla thei bawh a ni.

Kristian tam takin lungngaihna leh mang-an laia inhnemna atan an hman hla pakhat chu:

"Aw khawngaihna min thlah lotu," tih hla hi a ni a. A phuahtu dihmun leh he hla a phuah laia a rilru put dan hriat pheh chuan rilru a hneh zual a ni

A phuntu chu Dr. George Matheson a ni a. Ni 27 March 1842-ah Scotland ram Glasgow khuaah a piang a. A naupan lai atangin a mit a tha lo va, kum 18-a nihin a mit chu a dei ta nghe nghe a ni. Mitdel chung chuan lehkha a zir zel a, lehkha pawh a thiam thei hle a ni. Zir thiam tawp Doctor ni bial khawpin a zir a ni.

Thingtlang khaw pakhat Inneland-ah Pastor hna a thawk a. Thu sawi thiam tak a ni a, miten a thusaw; ngaihthlak an chak hle thin a ni. Pastor hnaah pawh a inpe zo hle a. Kohhran mite a tlawh-tajma a, nupui ngai leh damlo huna khawharta a ngaihak a, a Kohhran miten an ngaina em em a ni.

A mit a dei tak avang hian a nupui buai chuan a nei duh ta lo va. A thil tawh

hi a na mai lo hle a ni. A mit a del a tanpuitu a ngaih tehlul nen, amah tanpuitu tur a nupui hual chuan a nei duh lo ta leh-nghal a ni a. "Harsatna hian mihring nih-na ze dik tak a lan chiantir thin." tun an sawi thin a George Matheson nunah a lang chiang hle mai Harsatna leh tuarna karah beidawng lovin Pathian a ring tlat a. Harsatna leh tuarna chu in a h eh zo lo a ni

A farnu pasal neihnaa a tel tumn, a chhunga thil lo thleng a ngaihuah chhuak a, he hla hi a phuah ta a ni. A rilruah he hla thu hi a lo lut a, rei lo tēah a phiah zo mai a ni. A nunah harsatna chi hrang hrang a tawh lai pawhin Pathian khawngah-na chuan athlah ngai lo tih a hre chiang a ni. A hla thluk hi Dr Albert Lister Peace siam a ni.

He hla hian Dr Matheson nun leh thubril leh Kristian beiseina nung a puang chhuak a ni. A nun thim lai ber leh lung-ngaih tawp h pawh a beidawng mai lo va. A chunga thil lo thleng ap angah Pathian hmangaihna a hmu zel a, Krista Kraws chuan a nun a chawikang a chu Kraws thliththeih-na zarah chuan hachin a ni zel a ni.

22

KEIMAH KA NI ALAWM, HLAU SUH U.

Mihrinten hlim ni leh lawm ni te hi nei thin mah ila, lungngaih ni leh mangan ni te a lo awm leh thin Kan lungngaih lai leh mangan laun thlamuantu leh tuarpui-tu kan ngai thin Chung hunah chuan kan hmangaih leh min hmangaihtu nia kan hriatte kan ngai ber thin a Kan hnenah thlamuanna thu sawi thiam lo mah sela, kan bula ngawi renga an awm pawhin min chhawk huain kan hre thin Mihringte pawh hi kan inhnemin kan inthlamuan thei hle a ni. Mahse mihringte kan inhnem theihna leh kan inthlamuan theihna chuan chin tawk a nei thin.

Lal Isua khawvel a awm lai pawh khan mi bringte chuan lungngaihna leh manganna te, natna leh thihna te an tawk thin. Lal Isuan natna chi brang brang tuarte a tihdam thu leh mitthi pawh a kaihtbawh thu kan hria. A zirtirte pawhin lungngaihna leh manganna te, tihduhdahna leh thihna te pawh an tawk a ni. Lal Isua zirtirten Galili dila thilpui asa tak an tuar thu pawh kan

hmu a (Mk. 6:45—2). An mangangin an thlaphang ble mai. Thupuiin lawng a nuai chhia ang a, an thi tek dawn emaw an ti bial awm e. Tanpuitu ngaih lai tak chuan dil chung a mihring kea kal an hmu a. Chu chuan a hlaubna leh manganna a tizual a. Galili dila sangha mantute hian puithuna atthlak tak an nei a. Zânah thawm leh ri danglam deuh an hriatin emaw thil danglam eng emaw an hmuhin emaw an chungah chhiatna lo thleng dawnin an ring a. Hemi tuma dil chung a mihring kea kal an hmuh pawh hian an hlau va, an mangang chu an au vak a. Lal Isuan an manganzia a hriatin an hnenah, "Thlamuang takin awm rawh u, keimah ka ni alawm, hlau suh u," tiin a tawng thlamuan ta a ni. An Lalpa chu hmuithlâ emaw an ti a, an hlau a ni. Mahse, an hmuh chiana an hriat chian chuan an manganna leh thlaphanna chu a reh ta a.

Thihna kan chung a lo thlen hian, kan mangang a, kan thlaphang a, kan tap thin. Kan ngaihtuahate a mang a, kan khaw hmuhte a fiah lo va, thlamuantu Lalpa pawh kan hmu fiah thin lo a ni. Hetih hun lai hian kan manganna leh thlaphanna chauh

ngaihtuah buai a awl khawp mai. Thla-
muantu aw ngaihtlak hun a ni a, Lalpa
hmel hmuh a tul hun a ni. Thla nuantu aw
ngaihtlatute chuan an hre t'in a, Lalpa hmel
hmuh tumtute pawhin an hmu t'in a ni.
"Pathian chu kan inhumbimna leh kan
chakna, mangan laia tanpu vartu hnai reng a
ni." tih i hre reng ang u. "Thlamuang takin
awm rawh u. keimah ka ni alawm, hlau suh
u," tia Lal Isua thusawi hi i ngaihtla ang u

23

NI KHAT HREHAWM CHU A TAWK A NI

I lungngaih a, i mangan a, i thlaphan
changin, intthrehawm rei lutuk suh. Zana
mite hmuh loh leh hriat loh i tap t'in a ni
thei e, chu chu duhtawk la, chhunah chuan
mite hmuh leh hriatah blim tum hram bram
ang che. I tuar ang, lungngaihna leh mang-
anna hi mite pawhin an tuar ve tih ngaiht-
tuh la; nangmah chahvin i tuar bik lo uh
hria ang che. Mite blimna leh lawmna te,
lungngaihna leh manganna te chetpu la.
Chutleochuan i lungngaihna leh manganna
chuan a chimpil ang che a, mite marpai thei

loh leh hnem theih loh dinhmunah i thu lut ang a, tuiman an ngaihtuahsak lo vang che.

“A ram leh a felna chu zawng hmasa zawk rawh u, tichuan chung zawng chu a pek belhchhah dawn che u nia. Chutichuan a tuk atan lungkham suh u, a tuk chuan ama tan a lungkham chawp dawn si a. Ni khat atan ni khat hrehawm chu a tawk a ni” (Mat. 6:33,34).

“Lalpa chungah chuan lawm bawh rawh; tichuan i thinlung duh zawngte chu a pe ang che. I awm dan tur chu Lalpa chungah ngahat la, Amah chu ring la, aman a ti vek ang. Lalpaah chuan chawl la, amah chu ngahak fan fan rawh. Intilungngai duh suh - thil tihsualah a lo tlak mai thin a ni” (Sam 27:4,5,7,8).

24

LAL ISUA KAN THIAN THA BER

He bla hi i sak hian a phuahtu chungah thil lo thlang eng nge ni tiin i ngaihtuah ngai em?

He bla phuahtu hi-Joseph Scriven a ni, Ireland rama piang a ni a, America ramah

a pem a. Ram leh hnam tana mi tangkai tak a ni "Ireland ramin America a pek that berte zinga mi a ni," an ti hial a ni

Scriven hi mi vanduai tak leh lungngaihna tuar mi a ni awm e. Amaherawhchu, Pathian rinna nghet tak nei mi a ni a, vanduinah leh lungngaihna chuan beidawnna a neihtir mai lo va, Pathianah a inpek zualtir deuh deuh zawk a ni

Kristian thenkhat chu vanduinah leh lungngaihna kan tawhte hian beidawnna min neihtirin Pathian kan rinna pawh a nuai nghing mai thin Pathian chung a vui mai pawh awl tak a ni Scriven chu chutiang mi a ni lo va, a chung a vanduinah lo thleng chu Pathian hnaih zualtirtu mai pawh ni lovin, mi dangte pawhin Pathian an pawlna leh an hnaih theihna a lo ni ta zawk a.

A nupui hual chu vanduaithlak takin, an inneih dawn zanah tuiah a tia hlum blauih mai. A va vanduaithlak em! A duh ber leh a hmangaih ber nen an innei ang a, hlum takin an awm dun dawn a ni tia a suangtuahna chu a thlawn a ni zo ta! Hetiang hunah hian mi thenkhat chuan dam reng a sawtin an bre lo va, mahni leh mahni an

thlum duh hial thin. Scriven erawh chuan
athian fakna hla ropui tak phuah chhuah
a lo hmang ta a. Chu hla chu mi tam
takin an mangan lai leh an lusun khawhar
lain Pathiana inhnemna leh thlamuan nan
an lo hmang ta a ni.

A nupui hual thi chu a nu pawhin a
tuarpu em em mai a. He hla hi a nu hnem
nan leh thlamuan nana a phuah a ni A
hla phuah hi hetiang takin a larin, a darh
zauvin, a tangkai ang tih ngaihtuahna pawh
a nei kher lo vang. Nimabsela, Pathian fak-
na hla ropui tak leh tangkai tak a lo ni ta
a ni.

25

DAM LO PAKHAT LEH PASTOR

Damdawi in pakhatah hian Pastor pa-
khat dam lo hi a awm a. Daktawrte'n ngun
taka an en hnu chuan zai a ngaiin an hria
a, zai an tum ta a ni. Zai hi thil huphurh-
awm tak a ni a, chhungte tan pawh a thla-
phanthlak duh hle mai. Chu Pastor chu zai-
na pindan lam panin Nurse-te'n tawlailirin
an nawr pheí dawn ta a. A bula dam lo

pakhat chu Pastor an zai zawha zai tur a ni baw k a. Zai tura Pastor an buatsaih lai chuan a bula dam lo pa pakhat chuan a lo thlir reng a Pastor hmelah chuan hlauhna leh zamna hmel reng a awm lo va. A awm pangngaiin hlim tak leh thlamuang takin a awm a Tichuan, zaina pindan lamah an nawr phe i ta a. Daktawrte'n hlawhtling takin an zai ta a. A bula damlo pa pakhat pawh chu an zai ve ta a Ani pawh chu an zai hlawhtling hle a ni

Zai an tawh atanga ni rei vak lovah chuan, an harhin an lo tawng peih ta a Pastor hnenah chuan a bula damlo pa pakhat chuan, "Ka hma chiaha zai tur kha i ni a, Nurse-te'n zaina pindan pan tura an buatsaih lai che khan ka lo en reng che a, hlauhna leh thlaphanna reng i hmelah a lang lo va Hlauhna leh thlaphanna nei lova i hmel ka hmuh khan kei pawhin zai ka tawh tur chu ka huphurh lo sawt a, lawmawm ka ti ngawt mai," tiin a hrilh ta a

He thu kan hriat atang hian kan nun, kan awm dan leh hmel lan dan te hian kan vela awm ni dangte hnenah nasa takin thu a lo sawi thei a ni tih kan hre thei a ni

Keim pawh kan fa duh takte hi pangpâr huana pangpâr maw tak ang an ni a Min petu Pathian tana kan enkawlsak an ni. An thih pawhun min petu Pathianin a hnêna awm turin min laksak a ni Kan fate an thihun, min laksaktu chu Pathian a ni a, a hnenah nuam takin an awm dawn a ni tih kan briat phawt chuan, anmahni chu uin ngai ble mah ila, kan tuar dan a danglam ngei ang Min hmangaihtu Pathian chuan a fa duh takten athlâwna kan tuar a phal lo vang HMANGAIH PATHIAN a ni si a Lal Isua'n a thih dawna a Pa huêna, "I thu ni se" tia a inhlân ang khân kan Pa, Pathian hnênah inhlân ve tur kan ni

27

VAWI KHAT AIA TAM KAN THI THEI EM?

America ram President hmingthang tak Abraham Lincoln chuan heti huan a sawi, "Min mi that sela, vawi khat thih ka tawka a ni ang. Mahse thihna hlau reng reng hian nung reng ila, vawi tam tak thi ang ka ni ang." Mi thenkhat chu thih hlauvin kan nung thih a ni awm e. Thih hlau reng

renga nung kan nih chuan vawı khat aia tam kan thi thei a nih chu. Nang, cbhiartu duh tak, vawı khat thih bmabâkin nge i awm, thih hlau reng rengin i nung thîn le?

Eng vangin nge mı tam takin thih an hlauh le? Thih hnua an awm dan tur an hriat loh vang leh thil eng nge an chungah lo thleng dawn tih an hriat loh avangin Thih an hlauh avangin mı tam tak nun chu a hrehawm thîn An nun leh an ilru hrehawmna tireh turin thlamuanna kawng tam tak an zawng thîn a Mahse thlamuanna tak tak an bmu thei sı lo

Keini Kristiante erawh chuan thih kan hlau lo vang Hun lo thleng turin kan chungah eng nge a rawn thlen dawn hre lo mah ıla, keimahnı nun leh hun chungah thuneitu Pathan kan rin avangin kan hlau lo vang Kristiante chuan thihna hi kan tawpna tur a ni lo va, nun hlu zawk leh ropui zawk kan neihna tur a ni tih kan hria a Chuvangin, thih a hlauhawm lo a ni "Mi tupawh mı ring chu thi mah sela, a nung reng ang," Lal Isua'n a ti Tirhkoı Paula pawhin, "Nun hi Krista a ni a, thih pawh hlawkna a ni. Kan nun pawhin kan thih pawhin Lalpa ta

kan ni," tlin a lo sawi baw k a, Keini pawhin
betlungin hla kan sa thin;

"Thihna thihnaah an ngai lo,
Lalpa hmangaihte chuan;
An vân khawpui kawngkhâr a ni,
An Pa hmêl an hmuh nân "

28

KA KUTTE HI HMANG ANG CHE

Vellore khuaa-Christian Medical College
Hospital-ah khuan daktawr pakhat Mary
Varghese a awm a Vânduajthlâk takin
aksiden (accident) a taw k a, a na hle mai a.
Damdawi inah thla tam tak a awm a. Zawi
zawin a lo dam chhuak leh ta a, mahse a
kâwng chin hnuaî lam chu a zeng ta a a
che thei banh lo mail A dub ang angia a
che thei ta lo tin a hriat chuan dam pawh
a sawtin a hre lo va, amah enkawitu dak-
tawr hnuaî chuan thib a dub thu a heih
ta a. Daktawr awn chuan an tawng
thihnaah a. Pâment a awm a zual a
chawngin hnuaî chuan a ta ne a ni ang
thei a heih a. Chawngin awn chuan chuan
Pâment ang kawngin ang hnuaî dubot a

neih ang tih a ngaihtuah zui ta a, A naupan lai ata phâr natna veite obu a khawngaihin hmuh a hreh em em thin a, Pathianin eng kawngin nge hman duhna a neih ang tia a inngaihtuah lai chuan, a rilruah phâr natna neitute tanpui theih dan tur a ngaihtuah ta a Tichuan heti hian a ngaihtuah ta a Tichuan heti hian a tanngtai ta a ni "Lalpa, hêng tanpui ngaite tanpui tur hian ka kutte hmang ang che," tim Phâr natna veite tanpui dan tur chu a rilru zawng zawngin a ngaihtuah ta a Tichuan, phâr natnain kutte a tihchhiat a; hman theih tawh loh, zai that theih dan a hmu chhuak ta a ni.

Dr Mary chuan, a kâwng hnuaí lam che thei lova, a chungá vanduaina lo thleng dam aia thih a thlan hial zawkaa chu mi dangte tanpui theih nan Pathianin a hmang ta blauih zawk a ni tih a hre chhuak a A chungá vanduaina lo thleng chu mi tam tak tan malsawmna a lo ni ta blauih zawk a ni. Ama tan maia nung tawh lovin, mi dangte tana nunga an tana malsawmna thlenru a lo ni ta zawk a ni. Hla phuahtu pakhat chuan hetanin hla a phuah a:

"Mi dangte tanpui nan
 Kan kut lo kut chu dang

Lal Isuan a nei lo,' tiin.
 Mi dangte hnena malsawmna thlentu
 nih kan duh ve em?

29

KA PA, VAN IN ATA HLAA'N

He hla hi Kristian Hla bu No. 391-na
 a ni a. A phuahtu hi Charlotte Elioti a ni.
 Mizo tawnga letlingtu Zosapthara a ni.
 Rev. P.D. Sena chuan Hla leh a phuahtute
 chanchin a ziaaknaah chuan Zosapthara
 chuan a unaupa America rama missionary-in
 a thihsan tumin he hla hi a ngaina hle a,
 Mizo tawngin a letling ta hial ni awmin a
 sawi.

He hla thu hi kan hriat chian theih
 nan hetiangin lo sawi ila:

Ka Pa, Pathian, ka in hlata,
 Khawvel kawng bumboha ka vahvaih
 lai hian,
 'I thu ni se' tia thinlung taka,
 Sawi theih dan mi zirtir rawh.
 Ka thian duh tak then takte ngaia,
 Ka rum lai pawhin;
 'I thu ni se' tiin

I hnenah ka inhlán ang
 Ka thínlung chau malsawm langín,
 I thlárau duhawm lo chentu la
 'I thu ní se' tìn thil dang zawng chu,
 I kutah ka hlán e
 Ní tìn ka duhna tithar la,
 Ka duhna chu i duhna angin siam la,
 'I thu ní se' tia ka sawi theihna
 Daltu apiang tibo rawh
 He leia ka hnukchah dawnín,
 Tun hmaa mittui nena tawngtáina
 Ka hlán thínthe chu,
 'I thu ní se' tìn thihna lui kamah ka
 zai ang

Hla phuahtute hian Pathian pawlna thuk
 tak an neih láin hla an phuah láia an rilru
 tawmpui pha lo mah íla, an hla phuahte
 chuan Pathian pawlna lamah kan rilru a
 hrui, thín a ní He hla hí Pathian kuta
 inhlanna leh tawngtáina hla ropui tak a ní
 Harsatna leh manganna te, lungngaihna leh
 thihna kan tawh láin he hla hí Pathian
 Inna kan inhlanna leh kan tawngtáina hla
 ní thei sela Pathian thlamuanna leh chhawk
 zangkhaana kan dawng ngei ang

Lal Isua pawh a lungngath vawrtawpa
 a Pa Inna a inhlanna chu "I thu ní se" th

a ni a. Keini pawh kan Pa hnenah "I thu ni se" tiin i inhlan ve thin ang u.

30

TUARNA HI MI TIN CHUNGA THLENG A NI

Harsatna te, lungngaihna te, manganna te, tuarna dangte leh thihna te kan chungah a lo thlenin zawhna tam tak kan zawt thin. Engati nge kan chungah a lo thlen bik? Eng vangin nge a lo thlen, kan sual vang em ni? Pathian duh loh zawng kan ti em ni? Heng bakah hian zawhna dang tam tak kan rilruin kan inzawt thin. Tuarna hi mi tin chungah a thleng thin tih hre mah ila, kan chungah a lo thlen meuh chuan mi tin chungah thleng thin a nih hriat harsa kan ti fo mai. Hei hian tuarna hrehawmzia a tilang hle a ni. Tumahin tuar kan duh lo va, hrehawm kan ti thin a ni. Tuarna hi kan chungah chauh a thleng lo va, mi tin chungah thleng a ni tih kan hriat chian chuan, tuarna kan chungah a lo thlen pawhin a tuar dan kan thiam sawt ang. Kan tuar ang hi mi dangin tuar ve se tih kan duh vang ni lovin, kan

tuar ang tuartute hian min thlamuan thei hle a ni

Tuarna hi mi tin chung a thleng thin chauh pawh a ni lo va, Pathian fapa Lal Isua chungah pawh a thleng a ni Lal Isua pawh a lungngai a, hmuhsit leh thidubdahna a tuar a, chu chauh pawh a ni lo, tbihna pawh a tuar a ni Mihringte harsatna leh tuarna tinreng a tuar ve avangin kan tuarni te min hriat thiampui a ni Kan tuarnaah min tuarpui a, kan jahnaah min jahpui thin a ni Tuarpuitu kan va nei tha em

31

TUARNA RAHTE

Tuarna hian rah duhawm tak a chhuah thin Tuarna hian kan chak lohzia leh rin tlak kan nih lohzia min hriattir a, Lal Isua chakna leh thiltihtheihna min hriat chhuah-tir thin. Keini chak lo mah ila Lal Isua chu a chak a ni. Keini rinawm lo mah ila Lal Isua chu a rinawm a ni Heng thil hriat chhuahna hian chakna thar leh beiscina thar min neihir thin Mi tam tak

chuan tuarna atangin Pathian kan hre chhuak tharin, Amah kan hnaih zual thin

Tuarna hi Pathian ropuina lan chhuahna remchang a ni Lal Isua ngein heng thute hi a sawi a ni. "Hei nâ hi thihna tur a ni lo, Pathian mawi nan a ni zawk a, Pathian fapa chu he mi avang hian a la mawina turin" (Joh 11.4). "He mi hian a tusual hek lo, a nu leh a pain an tusual hek lo, Pathian hnathawh a chung a lanna tur a nih zawk hi" Joh. 9:3 Tuarna leh natna te hi mi theskhat chuan suauna avang nun an ngai a, a tuartute suauna avang nun an puh thin Hei hi Judate ngahdan pawh a ni a, Lal Isua ngahdan erawh chu a ni lo tih kan hria. Lal Isua chuan mihringte tuarna leh natna te hi Pathian hnathawh a lanna tur leh a mawina tur nun a sawi. Kan tuarna leh natnate hi Pathianin min hremna a ni lo va, kan chung a hnathawh a lanna tura remchang a hmanng zawk a ni.

Tihkoh Paula pawhin natna kârh tak a nei a, chu natna chu tak kiansak eorin Pathian hmanah a ngen a. Mahse a diina chu a hawhling lo. Amaherawhchu Pathian khawnganna leh thirntebhna hria chhuah

nan a hman phah ta zawk a ni. “Ka khawngaihna i tan a tawke, ka thiltihtheihna hi chak lohnaah asin tihfamkimin a awm ni” (II Kor. 12:9) tia hriattirna Pathian hnen atanga a hriat chuan a natna tuar chungchanga a ngaihdan a lo danglam ta a, hetiang hian a sawi, “Krista thiltihtheihna chu ka chung a awm theih nan lawm em emin ka chak lohna te hi ka chhuang tawh zawk ang. Chuvangin, Krista avangin chak lohnaah te, chhiatnaah te, neksawrnaah te, tihduhdahah hnawhchepnaah te ka lawm thin a ni; ka chak loh apiangin a ni, ka chak thin ni” (II Kor. 12:9, 10).

Pi Buangi, Chaltlang, Aizawl-a mi chuan Cancer natna a vei hlauh mai a, a thih phah ta nghe nghe a. Cancer natna chuan a taksa a huehin thihpu mah sela, a rilru leh a thlarau chu a hneh hauh lo mai. Heti hian a sawi a, “Ka tana tha ber hretu Lalpa hristpuina hnuaiah chuan eng natna pawh ka vei mai tur a ni. He natna hi lo vei lo ila, Pathian hmangaihna ropuizia tuna ka hrlat ang hian ka hre lo vang.” Pathian ringtute chuan natna an tuar lai pawhin natna chu an hneh tlai mai. Lal Isua pawh

khan Kraws-a a thih lai khan khawvel a
hneh tlat mai

Thil tha lo atangin thil tha a chhuak a;
fel lohna atangin felna a lo chhuak a, thimna
atangin eng a lo chhuak a, chak lohna atang-
in chakna a lo chhuak a, jawih theih
lohna a lo chhuak a, thihna atangin chatuan
nunna a lo chhuak a ni

Min hmangaitu Pathian pawhin tuarna
hmangin a ni min zawn chhuah ni Tuarna-
te bi Pathian zawn chhuah nan leh a hma-
ngaihna leh khawngaihna hriat chhuah nan
i hmang ve ang u.

"Krista hmangaihna ata chu tum nge
min then ang? Hrehawmnain emaw, lung-
ngaihna emaw, tihduhdahna emaw, jam-
in emaw, saruaknain emaw, hlauhna emaw,
khandaihin emaw, min then ang em ni? Then
suh e, chung zawng zawngah chuan, min
hmangaitu avang chuan, ropui taka ngam-
tu kan ni" Rom 8:35—37.

32

MANGANNA ZINGAH LENG
MAH ILA

"Manganna zingah leng mah ila, nangin mi tiharh ang, mi dotutê thinur bei turin i kut i phar ang a, i kut ding lamin mi chhandam ang Lalpa chuan ka chungchang i a tih tur chu a hlen ang Aw Lalpa, i ngil-neihna chu kumkhuain a awm ang a, nangma kut thiltihte hi bansan suh ang che"
Sam 138 7,8

Manganna leh harsatna kan tawhin Pathian kan au thin Kan manganna min lak kiansak tur emaw min chhanchhuak turin emaw kan beisei thin Kan beisei angin a chhanna emaw a chhanchhuahna emaw kan hmu lo fo thin Kan beisei huna a chhanna kan hmuh loh chuan min chhang dawn tawh lo nun kan ring thin a. Kan beidawng dawn mai thin a ni

Lazara chu thih ngamin a na a. A far-nuten Lal Isua hnenah zualko an tir a. Zualko chuan, "I hmangaih kha a dam lo ve". tin a hrilh a. Lal Isuan Lazara dam loh thu a hmat hian, amah tidam tura hman-

hmawh taka lo kal turin a farnute hian an beisei a rinawm. Lal Isua chu a hmanhmawh hauh lo mai. A thih hnu ni li velah a kal chauh va. Lazara farnu Marthin Lal Isua a hmuh veleh, "Lalpa, hetah awm ni la chu ka nuṭa a thi lo tur," tun beidawng takin a lo hrilh thui a Marthin chuan Lal Isua thiltuhtheihzia a hia a, mahse a nuṭa chhanchhuah nan a tlai tawhin a ngai a ni. Lal Isua erawh chuan, "I nuṭa a tho leh ang," tun a chhang a Marthin chuan a nuṭa chu mitthi thawhleina hunah a thawh leh a ring, mahse Lal Isuan a kaihtawh leh mai a ring phak lo. An beisei tawh loh hnuah, an beidawn dēr tawh hnuah, Lal Isuan Lazara chu a kai tho ta mai a ni.

Kan mangan tawpa, kan beidawn dēr hnuah Pathian hian hna a thawk chawk thin. Amah kan rin ngam tak zet leh zet loh te fiah a duh thin a. Engmah beisei tur a awm tawh loh hnuah a thiltuhtheihna hi a larg Chiang zual thin a ni. Chu thuruk chu kristian tam takin kan hrē lo fo mai. Kan hmanhmawh a Pathian hnathawh kan ngahk chhuak so lo fo thin a ni.

Sem zikta chuan, chu thuruk chu a hmanhmawh, "He tho hi a fo tawh tho a ni:

“Manganna zingah lengmah-na, nanging mi
 tiharh ang,” tin Pathian hian kan duh ang-
 in kan chungah thil ti turin kan beisei thin
 Kan duh anga ti turin thunam kan tum fo
 thin a ni Pathian chuan kan duh anga tih
 a tum lo va, ama duh anga tih a tum zawk
 a ni. A duh ang hriothuma, tawmpui kan
 tum zawk tur a ni kan duh ang hu kan
 tan a tha lo thei a, Pathian duh ang erawh
 chu kan tan a tha thin a ni Pathian duh
 dan chu kan duh dan nen a inrem loh piwh-
 in, ‘a tha zawk ang’ tih ring ngim ila A
 duh dan chu tawmpui thiam ila, kan tan a
 hahdam ber dawn a ni

33

LALPA THATNA HMUH INRING SUH ILA CHUAN

“Mangan ni chuan a bukateah mi dah
 ru' dawn si a, a humhimna puan mah chuan
 mi thukru ang a, Lungpui chungah mi hlang-
 kai ang Ka nu leh ka pa chuan mi kalsan
 te si a, numahsela Lalpa chuan mi la pawm
 ang. Lalpa thatna hmuh inring suh ila chuan
 kan duh tur a ni a. Lalpa chu ngahak
 ang, rawh; chak takin awm la, i thinlung

chu intihua¹ rawh se; a ni, Lalpa chu nghak reng rawh " Sam 27 5,10,13,14

Lal Davida chu a hmelmaten thah tum-in an bei a. Chutianga a nunna blaithawn-awm taka a awm lai pawhin Pathian chu amah chhandamtu leh a himna kulh a ni tih a hria a, a zam lo a ni Hlaubawmna hmunah pawh a blaith lohna chu Pathian thil-tihtheibzia leh thatzia a hriat chuan vang a ni. Harsatna leh manganna tawh lai hian chauh mai a awl thin. Mahse a chau lo Pathian thatna a hmu dawn tih a hriat tlat avangin Lalpa chu nghah man a awm a ni tih a hria a, a nghak chhuak tawh thin a, mi dangte pawh Lalpa nghak fan fan turin a fuh thei a ni. Mahnun kan tawh loh chu mi dangte hnenah pawh sawi a harsa thin a, mi dangte fuh nan hman ngam a har a ni Pathian thlamuanna pawh hi la tawh loh chuan, mi dangte hnenah thlamuang tak-a awm tura fuh har tak a ni. Fuh mah ila, a awlawm kher lo vang.

Manganna leh lunggaishna te, natnate leh hsunna kan tawh lai hian thilamti a chet dah hian lai a ni a. Pathian hmungailhna leh thatna mi thilamti a tawh thin. Pathian

chu nghah peih a ngai thin. Kan hman-hmawh ang hian a hmanhmawh ve ngai lo va, mahse a tlai ngai lo a ni. Thlemna kan tawh pawhin, thlemna rualin tlanchhuahna a siam thin a; tlanchhuahna lam pan a ngai a ni. "Mihring tuar theih ang chauh lo chu thlemna reng reng in chungah a thleag ngai lo. Pathian zawng a rinawm a ni, ani chuan in tuar theih tawh aliam chu thlemna in tawh a phal lo vang; in tuar theihna tur-in thlemna rualin tlanchhuahna kawug a siam nghal zawk ang." I Korinth 10:13.

Kan taksa a chauh em em lai hian, chakna kan mamawh a. Mahse kan chauh miau si chuan engtin nge chakna kan hmuh theih ang? Chakna keimahniah a awmlova, chakna neitu leh chakna awmna hmun kan mamawh a ni. Kan nata kan taksa a chauh em em lai chuan keimahni aia chak kuta kan inngbah a ngai a ni. Pathian chuan "Ngawi la, awm hle hle la, Pathian ka ni tih hre rawh," a ti. Sam 46:10. Amah kan rin ngam ang chen chenin kan habdamin kan thlamuang mai dawn a ni.

Lai Isua chaknaa innghatin,
A panpui ang che, a pui ang che;

A hmangaih thlawn lo i rin tlat chuan,
A zai hlimtir ang che

Lal Isua chaknaah innghatin,
I buaina pe rawh, Amah pe rawh;
I phur chu rit em mah selangin,
Lal hnenah tawngtai rawh."

China rama missionary, Hudson Taylor-
a chu a dam lo va, a chau em em mai a.
Chutih lai chuan a thian hnenah lehkhah a
thawn a, hetiangin: "Ka chau em em a,
lehkhathawn pawh ka ziaik thei lo, Bible
pawh ka chhiar peih lo va; ka tawngtai thei
bawh hek lo. Naupang te tak te, a pa kut
rinchhana a innghat angin ka Pa kutah ka
innghat tawp mai a ni" tiin. Chutiang taka
a hnena innghat thlawp turin Pathianin a
dub che a ni. Chak tum suh la; i chak lohzia
hriain Pathian kut chakah inkawltir la, tichuan
chakna i hmu dawn a ni.

34

KAWNG AWLSAM A NI LO

Tihbreawma ka awm hma khan ka vak
bo thin a.

Tunah crahw chuan i thu ka zawm ta
Nang chu i tha a, thi l tha i ti baw k a,
I thuruatte chu mi zirtir ang che

I thuruatte chu ka zir theih nana
Tihbrehawma ka lo awm kha a tha a ni
Rangkachak leh tangka sang tam tak a
chuan

I kaa dân chhuak chu ka tan a tha
zawak a ni

**Aw Lalpa, i roreltute chu a fel tih leh,
Nang chuan rinawm takin a ni, mi tih-
hrehawm ni tih ka bria "**

Sam 119 67,68,71,72,75

Kan nun tana thil tha leh tangkai tam
tak hi barsatna leh tuarna atanga lo thleng
a ni chawk thin Ni tina kan hmuh leh kan
Christ thau, a awmzia kan ngahthuah ngai
leh, tam tak hi tuarna avanga kan dawn
a ni asin.

Man taksa mamawh, a lova kan awm
~~thaw~~ loh, a tina chaw kan ci thin pawh hi

tuarna tam tak kal tlanga kan neih a ni
 Buhhum suma den emaw buh herna khawla
 her emaw a ngai a, chumi hnuah tui sova
 chhum a ni leh a, tichuan chaw-a ei theih
 a lo ni chauh a ni Uain thlum tak kan
 in thin pawh hi a sawr khura grep rah nasa
 taka sawr atanga lo chhuak a ni. Thungpui
 kan in thin pawh hi, thingpui hnah sih
 chhum, khawla nuai atanga lo chhuak a ni

Kan hla ngainat leh duh zawng ber ber-
 te pawh hi, miten harsatna leh tuarna nasa
 tak an tawh atanga an phuah a ni asin

Thil hlu leh man tam tak takte pawh
 hi, tuarna nasa tak kal tlanga siam a ni a
 Thleng leh no mawi tak tak, China hlum
 (China clay) atanga siam te pawh hi, vawi
 thum, vawi li lai meia an rawh atanga an
 siam a ni a. Rangkachak hlu tak pawh hi
 meia nasa taka an rawh thianghlim atanga
 lo chhuak a ni.

Thing tar leh upa tawhte pawh, a zar
 hlawi chuan a lo chawno va, a lo dach
 thar leh thin a ni.

Mihring mun pawh hian harnama leh
 tuarna tam tak a tawh atanga phana, ngath-

na, chakna leh thianghlīmna a nei ṭhīn a nī
 Natna te leh harsatna te tawḱ lova kan nun
 a kal tluang hlea kan hriat lai chuan, mī
 tam tak chuan, mal mīn sawmtu Pathian
 kan vah bosan ṭhīn a Chutiang dīnhmun
 chu Sām ziaktu pawh hian a tawḱ a nī
 “Tihrehawma ka awm hma kha chuan ka
 vak bo ṭhīn a,” a ti a nī Keini pawh kan
 vak bo fo ṭhīn awm e

Mibring nun hī a luhlul ema thunun
 pawh a ngai fo ṭhīn Thununnain kan nun
 kawng dikah a bhuai ngil ṭhīn a nī, Thu-
 nunna tawh lai erawh chuan hrehawm kan
 tiin, hriatthiam a harsa hle ṭhīn a Tuar
 chhuah hnuah, a awmzia hriat chian hnuah
 erawh chuan a lawmawm ṭhīn a nī Chu
 chu Sām ziaktu hian a hre chiang a nī
 “Tihrehawma ka lo awm kha ka tan a ṭha
 a nī,” a ti thei a nī.

Nu leh pate chuan an fa, an hmangaih
 takte chu, an thunun ṭhīn a An ṭhatna
 an duh avangin an tuar pawh an phal ṭhīn
 Chutiang 'bawkin kan Pa, Pathian pawhin
 a fa duh takte hī kan tuar a phal a, kan
 ṭhatna tur leh kan nun a thianghlīm nan
 mīn tuertir ṭhīn a nī. “In tuar hī nang-

mahnı thunun nan a nı, fate chung a tih ang-
in Pathianin in chungah a ti a nih hi; pa
thunun loh fa tu nge awm ngai le? Fa zawng
zawng hlawh thin thununna chu hlawh lova
in awm erawh chuan fa tak ni lovin, sawn
in ni ang asin. Chu lo pawh chu min thu-
nun turin kan tisa pate kan neih kha, chungte
chu kan zah si a; chumi aia nasa zawkn,
kan nunna turin, thlarau te pa thu thuin
kan awm dawn lo'm ni? Anni chuan ni rei
lo te, tha an tih ang zelin min thunun ngoi
tak a, ani erawh chuan, a thianghlumna kan
chan ve theih nan, kan thatna turin min thu-
nun zawk a ni. Tin, thununna reng reng
hi tuar lai chuan lawmawmin a lang lo va,
lungchhiatthlakın a lang zawk thin, tuar
hnuah erawh chuan, chumia sawizawia awnte
tao chuan rah thlamuanawm tak, felan chu
a chhuahsak thin "

Richard Baxter-a chuan natpa rei tak
a tuar hnuin Pathian hnensah lawmthu a sawi
a. "Aw Pathian, kum 58 chhahng hi taksa
natpa ka chung a thlen awngin, lawmthu ka
hriih a cho" tiin.

Kan nun kawng hi awlsem lovin hama
thin lo msh te, Lal Isia nana kan zawh chuan,

kan kawng a tieng a, kan harsatnate min
chhawk zangkhai thin a ni.

“Ni lo, kawng awlsam a ni lo,
Isua ka kianga awm chuan
Kawng a tieng zel ang,
Ka phur apiang min chhawk zang zel thin.”

35

MEIA KAL TLANGIN

“Ngai teh u, mi pali phelha mei laia
vei veia; na haub lovin ka hmu a, a palina
lan dan phei chu Pathiante fapa ang a ni.”
Daniela 3:25.

Daniela leh a thiante pahnih chu lal Ne-
bukadnezzara lim hmaa bawkkhupa, Pathian
chibai buka buk turin thu an pe a. Chu
thupek chu an zawm loh chuan rawhtuina
meipua pah luh tur an ni. A va rapthlak
dawn em!

Anni erawh chuan, lal thupek chu an
hlau haub lo mai. Jehova lo chu pathian
dang chibai buk an tum haub lo mai. Lal
Nebukadnezzara hnenah heti hian thu an sawi
ta mai a, “Kan Pathian a rawng kan bawl.

thina chuan rawhtuina meipui ata min chhanchhuak thei si a, i kut ata pawh, aw Lalber, min chhanchhuak mai ang. Chuti lo pawh ni se, aw lalber, i pathiante rawng chu kan bawl dawn lo va, i rangkachak milim din pawh chu chibai kan buk hek lo vang, tih hi hria ang che," tiin. Nebukadnezzara chu a thinur nasa em em mai a. Daniela leh a thiante chu rawhtuina meipuia paih turin thu a pe ta a. Tichuan, phuar chungin rawhtuina meipui ah an paih lut ta a.

Pathianin anmahni a awmpui a, meipui a pangngai aia a let sariha sa zawk pawh chuan a kang thei ta lo a ni. An phuarnte chu a phelh a, meipui ah chuan an vei an vei ta mai a. An zingah Pathian a tel ve a, mi pali angin an hmu a ni. Zawlnei I-a-a chuan Pathianin a mite manganna leh barsatna a hriatpuin a awmpui thin tih min lo hrih a, "Lalpa, nangmahni siamtu leh dintu chuan heti hian a ti: tuite in daikai lai pawhin kei in hnenah ka awm ang a; lui te in daikai lai pawhin a chim pit lo vang che u; meia in kal tlang lai pawhin in kang lo va g." Isai'a 43:1,2.

Nebukadnezzara chuan Daniela leh a thiante meipui ah an vei an vei a, an kang si lo a

hmuh chuan mak a ti em em mæi a. Meipui atanga lo chhuak turin a au ta ruai mai a ni. An taksa chungah meiin thiltihtheihna a nei lo va, an samzai pawh a kang kir lo va, mei rim pawh an nam hek lo Daniela leh a thiante Pathian thiltihtheihzia chu a hmuhin an Pathian chu a fak ta a.

Meipui sa tak pawhin an chetvel a ti-danglam chuang lo va, khawlaia an kal pang-ngai angin an kal mai a ni.

Pathianin amah ringtute chu, harsatna leh manganna an tawh lai pawhin a awmpui thin a. Harsatna leh mangannaten an awmdan a tidanglam thei lo a ni. Pathian nen an leng dūn a, harsatna leh manganna pawh thlamuang takin an pal tlang thin a ni. Pathianin amah ringtute harsatna hi a lak kian sak mai lo va, chhel taka tuar khaw chhuak thei turin a tanpui thin a ni.

Leitan, pūk thim tak kan luhin, khua a thim mup a, engmah kan hmu thei lo va. Mahse kan kal tlang hunah khaw eng mawi tak kan hmu dawn tih kan hria, thim zingah mangang lovin, thlamuang takin kan kal thei thin. Harsatna chhumpuiin min khuh lain, thimin hrehawm hle mah se, harsatnaten min

kiansan hunah hlimna ni êng mâwî tak kan
hmu dawn tih hriain, thlamuang takin kan
awm thei ang

“He khawvel lungngaihna chhûm thim hi,
ka pa in panna kawthler hliun a ni tih ka
hria a Chu kawng kal tlang chuan ka pa
in ka thleng dawn tih ka hria Lungngaihna
meipui kal thlang mah ıla, min tina dawn
lo tih ka hria ” George Matheson.

36

MEI LEH TUI KAL TLANG

“Mei leh tui kan kal tlang a, nimahsela,
hmun chenghnawng takah lut turin min hruai
chhuak a Pathian, ka jawngtaina min hlawh-
chhamtir lo va, ka laka ngineih bang hek
lova chu fakim awm rawh.se ” Sam 66 12,20

Harsatna leh manganna hian mihring
nun a tihrehawm a Chuvangin, harsatna leh
manganna te hi tawh lo ıla kan duh hlawn
awm e Harsatna leh manganna tawh ngai
lote hi mi ni hlawn leh vancei min kan ngai
thin

Harsatna leh manganna tawh ngai lote hi
mi nghet leh mi chak an ni chuang lo asin.

An ngheh leh an chakzia hriat theihna turin harsatna an tawh ngai lo va. Harsatna leh manganna an tawh hunah an nihna dik tak a lang chauh dawn a ni. Natna tuar thinte hi an tuarchhel duh thin a; natna tawh ngai lote hi an tuar a zuau duh viau asin.

Vanduaia i tawh a, lungngai leh mangang taka i awmin, vanduai inti mai suh la; Pathian chungah pawh vui mai suh. Pathianin a tana hman tlâka a duhte hi harsatna tam tak kal tlangin a buatsaih thin asin. Lungngaihna skulah te zirtir thin a ni. An chungah thil engpawh lo thleng sela tuar chhuak thei turin kawng hrang hrangin a buatsaih thin. Pathianin a hmanthlâk ni tura buatsaihna i dawn chuan lawm rawh. A hman tlâk ni tura buatsaihna i dawn loh erawh chuan i vanduai hle zawk a ni.

Sipaite pawh hi hman tlak ni turin kawng hrang hrangin buatsaih an ni thin a. Insawizawina chi hrang hrang an nei a. Thui tak tak te an kalin, an tlân thin a. Hrehawm tam tak an kal tlang thin a ni. Chutianga sawizawi leh buatsaih an nih hnu chuan an hman tlâk thin a ni.

“Pathianin a fate zirtir nan tuarna a hmang thin a. Tuarna bian lâwmna ropui

tak a thlen thin a ni. Mihring nihna dik tak a tarlang thin a ni. Tuarna hi harsatnaah a ngai lo va, remchang takin a hmang tangkai zawk thin a ni." Selected.

"Pathianin a sipaite nawmchenna hmunah a train ngai lo va, kea thui tak tak kal leh hna hahthlak tak tak thawhtirin a train thin. Luite a daikaitir a, tuiquite a hleuh chhuahtir a, tlang sang tak te a lawn chhuahtir a; phurrit tak phur chungin hla tak tak a kaltir thin. Aw le, nang pawh, hetiang training-na hi Pathian hnen a tangin i dawng ve tawh em?" C.H. Spurgeon.

37

LALPA CHU NGHAK FAN FAN RAWH

"I awm dan tur chu Lalpa chungah nghat la, Amah chu ring la, Aman a ti vek ang. Lalpaah chuan chawl la, Amah chu nghak fan fan rawh." Sâm 37:5,7.

Pathian hnena i jawngtai chhanna i nghak thin em? A chhanna hmu lovin eng chen nge i nghah thin? I nghah rei em avangin i beidawng hial thin em? Nghah peih hi har kan ti thin.

Sâm ziaktu chuan Lalpa chu nghâk fan fan turin min fuih a ni. Tirbkoh Paula pawhin heti hian a sawi, "Kan hmuh loh chu kan beisei erawh chuan kan nghak fâk fan thin." Rom 8:25.

Kan la hmuh loh, hmuh ngei kan beisei chu kan nghak peih thin a ni. Nghah peihna chuan lungkhamna leh beidawna a tibo thin.

Pathian chuan a thutiam chu a hlen ngei thin a. A thutiam chu lo thleng rih lo mah sela, a lo la thleng ngei dawn a; chuvangin nghah man a awm a ni. Kan nghak thlawn dawn lo a ni.

Pathianin i tana tha tur chu nangmah aiin a hre zawk a, a nghahtir che chuan, i tan nghah rih chu a tha zawk a ni ang. Lungngai a, rilru tihrehawm a, beida ng taka awm mai lovin, dawhthei takin nghak fan fan mai rawh. I tih theih bak chham chu eng ang pawhin tih han tum teh mah la, a sawt chuang lo vang. Pathian kutah nghat la, Amah chu ring la, Aman a ti vek mai ang.

Nghahhlelh hi naupang zia a ni a, nghah peih hi puitling zia a ni. I nghahhlelh thin

chuan rinna lamah i naupang a ni ang
 I nghahpeih chuan rinna lamah i puitling a
 ni ang Pathianin Amah rinna lama puitling
 turin a duh che a ni

“I phurrit hnuaiah chau mah la,
 Van thatnain a chhawk ang che,
 Dâk la, chatuan a lo hnaï ta,
 Nghak hram la, phunnawi lo vang che.
 Hrehawm mah se thawk zel ta che,
 Tawngtai engmah theihngulh lovin,
 I chawlhna ni a lo hnaï ta,
 Nghak hram la, phunnawi lo vang che

Lei leh van leh a chhunga thil awm
 zawnzawngte siam turin Pathianin ni ruk
 chhung a nghak a 'Ihñha hneha tho leh
 turin Lal Isuan ni thum a nghak a Pangpar
 kuhmum chu mawi taka par chhuak turin
 ni rei tak nghah a ngai thin Nghak peih
 lovin a kuhmum hi kheh ta mai ila, pangpar
 mawi a par chhuak lo vang Lalpa chu
 nghak fan fan rawh

38

MALSAWM RUAH

“Chhum tuipai chu a intiruak thin, lei chungah.” Thuhrlitu 11:3

Chhum zing chuan ni eng a hliah a, khua a tidur thin. Chhum zingin ni eng hliah mah se, ni chu chhum chung lamah a ên pangngaiin a eng reng a ni. Chhum zing a kian hunah ni erg kan hmu leh mai dawn a ni. Chhum hian ruah a paia, a dur nasat zawh poh leh ruah a sur nasa dawn a ni mai. Chhum dum chhah mup chu hlauhawm hle mah se, ruahtui min petu a ni a, kan tan malsawmna a ni.

Mihring nun pawh hi lungngaihna chhum-in a khuh thin. Lungngaibna hi tuar lai chuan a hrehawm a, hriatthiam pawh a har thin. Mahse lungngaihna hi mihring hnena malsawmna thlentu a ni fo mai. Hlawhtlin-

na hi thawhrimna a awm loh chuan a thleng ngai lo va. Chawimawina pawh hi tuarna atangin a lo chhuak thin. Lal Isua pawhin Kros a tuarna nasa tak a tuar hnuah chawimawina ropui tak a chang ta a ni. Mihring nun pawh hi lungngaihna leh manganna

chhumin khuh chang awm mah se, a kian hun a awm thin a. Ruahtui tlain nungcha leh thlai leh hnim te hnenah nunna thar a pe angin, kan chungah lungngaihna lo thleng pawh hian nun thar leh malsawmna thar a rawn thlen thin a ni.

Pathian ringtu ropui tak takte hi lungngaihna leh manganna tam tak kal tlang an ni chawk a ni.

A hnuaia thuziakte hi ngun takin chhiar la, i rilruin ngun takin han ngaihtuah zui teh:

“Ni êng blich thintu chhum a lo zinin i phunnawi mai thin em? Chhum chuan ni êng chu rei lo te a blich a, ni êng a tireh thei lo, rei lo te hnuaia ni a lo eng chhuak leh mai thin. Chhum dum chhah tak chuan ruahtui a pai tam a. Khawdur a thim chhah hle chuan ruahtui a pe tam dawn a ni thin. Chhum a awm lovin engtin nge ruahtui kan hmuh theih ang? Manganna te pawhin malsawmna a thlen thin. Ruahsur chu nungcha tinrengin an lawm thin. Pathianin tuarnain min tihrehawm mah se a khawngaihna min tiharh leh thin a ni.” C.H. Spurgeon.

“Lungngaihna chhum thim hi Pathian hmel êng hmuhna hmun a ni thin tih ka hre chhuak ta.” Madame Gyon.

“Lungngaihna chhumin a khuh lai chein hlau suh la. Chutah chuan Pathian a awm, chumi piah lamah chuan ropuina êng a awm tih hria ang che. I chung a tuarna lo thleng chu mak ti suh la, Krista tuarna jawmpuina a ni tih hria ang che. I khawhar ber lai leh kalsana awm nia i inhriat lai pawhin i hnenah Pathian a awm reng thin tih hria ang che. Chhum thim chhah takah pawh Pathian a awm a, a lo nghak reng che a ni.” Selected.

“Pathianin a fate harsatna hnuaiah a dah fo thin a. A chang chuan chung harsatnate chu kiang thei awm pawhin a lang lo va. Chutiang harsatna dinhmunah chuan nang pawh i awm thin a ni thei e. Chu harsatnaa hruai luttu che chuan a hruai chhuak leh thei che tih hria ang che. Chutiang hmun chu Pathian chakna leh thiltih-theihna lan chhuahna remchang a ni thin. Harsatna atanga a chhanchhuah che bakah, thil zir chhuah pawimawh tak leh tangkai tak a neihtir ang che. Chu thuruk chu i hriat chhuah hunah zet chuan, Pathianin chutiang dinhmuna a dah che avangin a hnenah lawmthu i sawi tawh zawk ang.” Selected.

39

I THU NI SE

"Lalpa lak ata Jeremia hnena thu lo thleng chuan, tho la, belvawtu inah chuan zuk kal la, chutah chuan ka thute ka hriat-tir ang che, a ti a. Tichuan, belvawtu inah chuan ka zuk kal ta a, a bel siamna khawl-ah chuan a lo thawk a. Hluma bel a siam lai chu a lo that loh chuan belvawtu chuan tha a tih angin bel dangah a din leh mai thin a." Jer. 18:1-4.

"Aw ka pa, he no hian mi pel lul rawh se, nimahsela, keima thu ni lovin, nangma thu thu ni zawk rawh se." tiin a tawngtai a. Mat. 26:39.

Mihring hi luhlul tak leh mahni thu duh tak kan ni a. Mahni tawka induh tak leh chapo tak kan ni deuh vek mai. "I thu ni se," tih ai chuan, "Ka thu ni se," tih leh "Kei hian thu nei ber ila," tih duh mi kan ni a. Mi thu hnuaia awm aiin mi dang-te chung a thuneih kan duh zawk fo thin. Mani duh zawng leh tha tih zawng tibhlawh-tlin tum mi kan ni a. Kan duh ang leh kan tum a blawhtlin loh chuan beidawn leh lungawi loh mai pawh kan ching a ni.

Zawlnei Jeremia hnena Lalpa thu lo thleng chuan, Jeremia chu belvawtu hnena kal tur leh a thu dawng turin a hrilh a. Tichuan, belvawtu hnenah chuan a kal ta a. Belvawtuin bel a vaw lai a va hmu a. Belvawtu chuan a bel vuak chu a that loh chuan, tha a tih angin bel dangah a din leh mai thin tih a hre chhuak a. Belvawtu bel vuak dan a hmuh atang chuan Pathianin mihringte chung a thu a neihzia a hmu chhuak ta a. Pathian chu belvawtu ang a ni a, mihringte hi bel siamna hlum ang kan ni. Keimahni chung a thu neih kan tum a, mahse keimahni chung a thu neitu dik tal chu Pathian a ni. Keimahni thu thua awm kan tum a, mahse Pathian thu thua awm tur zawk kan ni. Keimahni duh zawng tih kan tum a, mahse Pathian duh zawng ti tur zawk kan ni. Tirhkoh Paula chuan Korinth khuaa mite hnenah chuan heti hian a sawi a: "In taksa chu, in chhunga awm Pathian hnen atanga in hmuh Thlarau Thianglim in a mi tih in hre lo em ni? Mahni ta pawh in ni lo va, mana lei in ni tawh asin; chuvangin in taksaah chuan Pathian chawimawi rawh u." I Kor. 6:19, 20.

Hla phuahtu chuan hetiangin hla a lo phuah:

“Lalpa, i thu ang ni zel rawh se.

Belvawtu i ni, kei bellei chu;

I duh ang ngeiin min han siam la,

I thua awmah ka inpe e.”

Lal Isua pawhin a chung a thihna lo thleng tur chu a huphurh a, pumpelth theih ni se a duh a ni. Mahse, a duhna aiin Pathian duhna a laltir zawk a. “Keima thu ni lovin, nangma thu ni zawk rawh se, tiin Pathian hnenah a inhlan a ni.

Pathian hnenah kan duh zawng engkim dil tur kan ni ngei mai. Mahse, a hnenah kan dil tam tak, kan duh zawng leh kan tana tha tura kan ngaih hi kan tan a tha kher lo mai thei a ni. Tawngtaina chhangtu Pathian min chhan dan hi kan tan a tha a ni tiin pawm thei zel ila, a va hahdam-thlak dawn em!

Lal Isua angin “I thu ni se” tih hi a zir chhuah theih asin. Lalpa i thu ang ni zel rawh se, tih hla phuahtu, Adelaide Pillard-i chu Pathian rawngbawla inpein, missionary nih a tum a. Mahse pawisa lam harsatna avangin a kal thei ta lo va. A rilru

a hrehawmin, a hah em em mai. Vawi khat chu, ṭawngṭai inkhawmnaah a tel a. Chuta pitar pakhat ṭawngṭaina chuan a rilru a khawihin a hneh hle mai a. A ṭawngṭai thu chu hetiang hi a ni. “Lalpa, ka chungah eng pawh lo thleng se, i thu ni zel rawh se,” tih hi. Chu pitar ṭawngṭaina chuan a rilru hah chu a chhawk huaiin a hria a. A ina a haw veleh Jeremiah 18:3, 4 a chhiar a. Pathian thu a chhiar zawh chuan a rilruah hla thu a lo awm a, he hla hi a phuah ta a ni. Pathian remruatna chu dawhthei takin a nghak a, nakinah chuan Africa ramah missionry hna thawkin a kal ta a ni.

Kan ṭawngṭai tihtawp nan, “Eng pawh i thu thu ni se,” tiin kan sawi ṭhin a. Ṭawngṭai tihtawpna thu anga ngaiin kan sawi mai ṭhin nge, kan rilru chhunggrilah Pathian thu thua awm thlang tak meuhin kan sawi ṭhin le?

Mizorama kristian hmasate kha, “Pathian thu awi” tiin a sawi ṭhin a, hming mawi tak leh ṭha tak a ni. Tunlai Mizo kristiante hi, “Pathian thuawi” tia koh tlak leh “Pathian thuawi” tia inko ngam tur kan ni ve ang em le?

40

ENGKIMAH LAWMTHU HRIL ZELIN

“Engah mah mangang suh u; engkimah tawngtai leh dilin, lawmthu hril tel zelin in duhnate chu Pathian hnenah hriattirin awm zawk rawh se. Tichuan, Pathian thlamuan-na, rilru reng renga hriat sen loh khan in thinlung leh in ngaihtuahn te chu Krista Isuaah chuan a vensak ang che u,” Philippi 4:6, 7.

Pathian chuan mihringte hi kan mang-an hmazia a hria a. Mangang lo turin min duh a ni. Pathian Thu chuan engah mah mangang lo turin min fuih a ni. Mangang lote tan chuan he fuihna thu hian awmzia a nei lo. Mangang thinte tan pawh zawm barsa tak a ni tho mai. A mangan loh ngawt theih em ni, kan ti mai âwm e.

Engkima tawngtai leh dil chu harsa kan ti âwm lo ve. Mahse a zawmpui, engkima lawmthu sawi erawh chu harsa kan ti hle âwm e. Pathian hnenah pawh, lawmthu sawi theihna awm leh lawmthu sawi theih lohna awm hi awmin kan hre tlat thin. Engkimah lawmthu hril tura fuihna kan hmu tlat si, blawhtlinna leh malsawmna te kan

dawn chuan Pathian hnehah lawmthu kan sawi thin. Hriselna tha kan neih chuan lawmthu kan sawi thin. Hlawhchhamna leh vanduaia te kan chungah a lo thlen chuan Pathian hnena lawmthu sawi har tak a ni. Lawmthu sawi aiin vui thu sawi mai awl tak a ni.

Engah mah mangang lo tur leh engkima lawmthu hril thei tur chuan, kan manganna te a hnenah kan thlen a, kan dubna te a hnena kan hriattir thin a ngai a ni. Manganna kan tawh lai hian kan manganna ringawta rilru pek zawh awl tak a ni a. Kan ngaibtuah nasat zawh poh leh, mangan a zual mai si. Kan manganna te min hriatpui a, min tanpui theitu Lal Isua hnenah kan manganna te thlen ila. Ama hnenah kan manganna zawng zawng nghat ila, tichuan Anin min chhawk zangkhai dawn a ni. Tirh-koh Petera chuan, "Anin a ngaihsak thin che u avangin in manganna zawng zawng ama chungah nghat vek rawh u" tiin min fuih a ni. I Petera 5:7. Kan manganna te keimahni chungah kan nghat a, rit takin kan phur thin. Lal Isua chungah nghat ila. Anin min phurhsak ang a, min chhawk zangkhai dawn a ni.

Tuarna nasa tuartu, George Matheson-a chuan hetiangin Pathian hnenah a tawngtai thei a ni: "Ka Pathian, malsawmna ka dawn avangin i hnenah lawmthu ka sawi thin a; mahse vanduaiana ka tawh avangin i hnenah lawmthu ka sawi ngai reng reng lo va. I tana ka tuarna avanga lawmman hmuh ka beisei chu ka thlir thin a; mahse ka tuarna chu tunah pawh ka tan ropuina a ni tih ka hre ngai lo va. I tana ka tuarna hlutzia leh ropuizia mi hriattir la; vanduaiana hlutzia leh lawmawmzia pawh mi hriattir ang che. Vanduaiana hi i hnena kalna kailawn a ni a. Tuarna avanga ka mit-tui te hian chhimbaw mawi tak a zamtir tih min zirtir ang che," tiin.

"Mi tin hian, Pathianin harsatna skul a siama kan zir a pawimawh a. Chu skula zir chhuakte chuan, 'zan hian arsi eng a lantir avangin a lawmawm a! harsatnate pawh hian Pathian thlamuanna a lantir avangin, a tha a ni' an ti thei thin a ni." — H.C. Trumball.

41

KRISTIAN LUNGAWINA

“Ka tlakchhamna thu sawi zawng ka ni love; kei zawng eng ang pawhin awm mah ila, lungawi zel ka ching tawh si a. Tlawm taka awm dan ka thiam a, hausaa awm dan pawh ka thiam bawka; thil tinrengah leh thil zawng zawngah tlai leh rilꯔama awm dan, hausa leh tlachhama awm dan thuruk chu ka hre chhuak tawh. Mi tichaktuah chuan engkim ka ti thei a ni.” Phil. 4:11-13.

Khawvel hi lungawi lohna khawvel a ni a. A chhunga cheng mihring te pawh hi lungawina nei lo kan ni. Pu K. Lalthanzama hla phuah hian kan nihna a sawi chiang hle a ni:

“Lungawi lohna khawvel hi zawng:
Belh chian leh lungngaih a tizual;
Rualawhna leh duhamna hian,
Chin lem a nei lo ve!”

Mahni nihna leh dinhmunah kan lungawi lo va. Nu leh pa te fate chungah an lungawi lo va. Hnathawktu leh ruaitute pawh an lungawi bawka hek lo. Kristiante

pawh hian kan chung a thil lo thleng te leh khawvela thil lo thlengte kan hmuh hian lungawi harsa kan ti fo thin a ni. Kan briat chin a tawi em avang leh kan inngahna a dik loh thin avangin kan lungawi thei lo a ni.

Kristian lungawina chu eng nge ni ta ang le? Kristian lungawina hi thuruk a ni. Tirhkoh Paula chuan chu thuruk chu a hre chhuak tawh a. "Kei zawng eng ang pawhin awm ila, lungawi zel ka ching tawh si a," tiin a lo sawi thei a ni. Thil tinrengah leh thil zawng zawngah lungawina thuruk ka hre chhuak tawh a ti thei a ni. Keini zawngin thil thenkhatah lungawi theihna nei thei mah ila, thil dangah lungawi lohna kan nei leh thin a nih hi!

Kristian lungawina chu a chung a thil lo thleng engmahin a tidanglam chuang lo a ni. A chung a thil lo thlengah a lungawina a inngat lo va, a lungawina chu Krista-ah a inngat a, Krista chu a danglam ngai si lo va, a lungawina pawh a danglam ngai lo a ni. Tuipui chung a lawng chu tuifawn a nasat zawh poh leh a invawrh sang angin, nun himna lawng Kristaa inngat chu harsatna leh lungngaitina tuifawn ten len thin mah se, a nasat zawh poh leh a leng sang ting a ni mai!

Kan chungá thil lo thlengte hi lo thleng lo tur nia kan ngaih tlat chuan lungawi a harsa thin a. Kan chungah thil eng pawh a thleng thei a ni tih kan hriat chuan lungawi lohna tur a awm lo a ni.

Kan chungá thil lo thleng engkim hi Pathian hriat lohvin a thleng ngai lo tih hriatna hi lungawina a ni. Kan lungngaihna leh manganna te hi min hriatpui chauh a ni lova, kan lungngaihna leh mangannaah a mangang ve thin a. Ama chungá thleng angin a ngai thin a ni. Kan lungngaih leh kan mangan lai pawhin kan hnenah a awm a, min tanpui turin a hnai reng thin a ni. "An manganna zawng zawngah chuan ani chu a mangang ve thin a,.....anmahni a puain, anmahni a pawm thin." Isaia 63:7-9. "Tuite in daikai lai pawhin kei in hnenah ka awm ang a; luite in dai kai lai pawhin a chimpil lo vangche u: meia in kal tlang lai pawhin in kang lo vang." Isaia 43:1,2.

Kan chungá thil lo thlengte hi Pathianin a thlawnin a thlentir ngai lo. Kan thatna turin engkimin min thawhsak zawk thin a

ni. Keinin a thawh dan kan briat thiam loh
thin avangin lungawi harsa kan ti thin a ni.

Kristian lungawina hi mahnia neih theih
mai a ni lova, Krista zara neih theih chauh
a ni. Krista chu lungawina famkim a ni a,
Krista neitu chuan lungawina a nei thin a ni.

“Amah nen kan inpawl chuan,
Dam chhung ka tawh apiang hi,
Lawmna tur hlir a lo ni si!”

42

PATHIAN, ENKIM MI TIHSAKTU CHU

“Aw Pathian, mi khawngaih rawh, mi
khawngaih rawh; ka nunna hi nangmahah
chuan a tlu lut si a: A ni, i thla hnuai chu
ka chuh ang, vanduinahate hi a kian hma loh
chuan. Pathian Chungnungbera chu ka au
vang. Pathian, engkim mi tihsaktu chu.”
Sam 57:1, 2.

He Pathian fakna hla hi Saula hlauva
puka a tlan bo laia Davida phuah nia sawi
a ni. Saula lakah a nunna a him lo tih a
hria a, a tlanchhia a ni. Mihring tanpuina
chuan a hum zo dawn lo tih hriain Pathian

tanpuina a au ta a ni. Pathian khawngaihna a dil lawm lawm a ni. "Aw Pathian, mi khawngaih rawh, mi khawngaih rawh," tiin Pathian khawngaihna a ngen a ni. A nunna thih hlauhawm taka awm chuan tlanchhiat-na tur leh tluk luhna tur dang a nei lo tih a hria a. Pathian thlazar hnuaia tluk luh chu a blimna ber a ni tih a hria a ni. Vanduinaten a kiansan hma loh chuan, Pathian thlazar hnuaia awm a chuh a ni. A tluk luhna Pathian chuan engkim a tithei tih a hria a. A tihsak tawh thin avangin, a tihsak leh zel dawn tih pawh a ring ngam a ni.

Keini pawhin vanduinaten kan tawh thin a. Kan nunna hi thih hlauhawmin a awm fo thin. Chung hunah chuan khawiah nge thlamuanna kan zawna, himna beiseia kan tluk luh thin? Mi thil tithei leh mi hausate bnenah kan tlu lut thin em? Kan thin tha leh min hmangaihtute bnenah kan tlu lut thin em? Mhrinten intanpui theih chin kan nei ngei mai, mahse tawp chin a nei thin.

Vanduaina leh harsatnaten min chim lain Lal Davida ang hian Pathian, engkim

min tihsaktu hnena tluk luh tluka thlamuan-
awm a awm lo. Chuvangin, Pathian hnenah
i tlu lut thin ang u.

“Manganna ka tawhte zinga,
Hrehawm taka ka awm lai hian;
Ka ngaihtuahin ka lawm zawk e,
Lalpa mi ngaihtuah hi.

Nangin mi ngaihtuah thin,
Nangin mi ngaihtuah thin;
I kiangah eng nge ka hlauh ang?
Nangin mi ngaihtuah thin.”

“Anin a ngaihsak thin che u avangin,
in manganna zawng zawng Ama chungah
nghat rawh u,” I Petera 5:7.

43

THLAMUANTU D'ANG

“Tin, ka Pa ka dil ang a, ani chuan
Thlamuantu dang a pe ang che u, chatuana
in hnena awm turin”. Johana 14:16.

“Ka kal in tan a tha e; ka kal loh chuan
Thlamuantu chu in hnenah a lo kal dawn
si lo; ka kal erawh chuan in hnenah ka rawn
tir ang.” Johana 16:7.

Lal Isuan a zirtirte hnenah a Pa hnenah kal tur thu a brilhin an thlaphang a ni ang. An hnenah thlamuantu dang a pek tur thu a hrilh a ni. A zirtirte chuan an hnenah awm reng turin an duh a, a kal bosan an hlau a ni. A tel lova khawvela awm an huphurh a ni. Lal Isua erawh chuan an hnenah, "Ka kal i tan a tha a ni," a ti tlat mai. An ngaihndan a va inang lo em! A zirtirte chuan Lal Isua ngaihndan chu an hriat thiam-pui phak lo hle mai.

Lal Isua he khawvela a awm lai khan, hun leh hmunin a chungah ro a rel ve a. Hmun pakhata a awm lai chuan hmun dangah a awm thei lo a. Hmun tinah a awm thei lo va, mi tin hnenah a awm thei hek lo. Thlarau Thianghlim chungah erawh chuan hun leh hmunin thu a nei ve lo va. Arual-in hmun tinah a awm thei a, mi tin hnenah a awm thei bawk a ni. Taksaa a awmpuina aiin Thlarauva a awmpuina chu a tang-kai zawk a ni.

Lal Isuan Thlamuantu a tih chu Thlarau Thianghlim a ni a. Tlamuantu tih hian awmze hrang hrang a nei a. A awmzia chu, tanpuitu tihna te, hruaitu tihna te, fuihtu

tihna te, tichaktu tihna te, tihuaisentu tihna te, sawipuitu tihna te, kiana awm tihna te a ni a. Thinlung tithianghlimtu a ni a, thlarau pianthartirtu a ni bawk.

Thlarau Thianghlim chuan ringtu chak lote a tiehak a; dawizepte a tihuisen a; tbladhangte a thlamuan a; mangang te a tanpui a; tuartute leh lungngaite a thlamuan thin. "Thlarau chuan kan chak lohnate a pui thin a; engtia tanngtai tur nge tih kan hre si lo va; nimahsela, Thlarau chuan rum sawi bleih theih lohvin min tanngtaisak thin. "Rom 8:26.

"Kan Tlantun a zuitute chu,
 Fahrah nih phal lovin;
 A chhoh hmaa tiam Thlamuantu,
 Awmpui turin.
 Thuro angin a lo leng,
 A tanpui, a thlamuan;
 A thawk chak thlipui ai pawhin,
 Sual hneh nan chuan.
 Khual angin kan zingah pawh hian,
 A lo thleng, a lo awm;
 Thinlung inngaitlawm lam a pan,
 Muangin a cheng.
 Tin, kan thinlungah aw mawi nem,

Tlai lam thlifim ang hi;
 Zilha, fuhin; blaahvah min hnem,
 A aw a ni."

44

TUARNA CHANCHIN THA

"Ani chu mihringte hmuhsit leh duh lohvin a awm a, lungngaihate nei mi leh natna bre mi a ni a: miten an hmai an huh-sana ang chuan ani chu hmuhsitin a awm a, keini lah chuan ani chu kan ngaisang si lo. Ani chuan kan natnate phurin, kan lungngaihate pawh a phur ngei a: nimah-sela keini chuan lungngaihna tlakbuakah, Pathian vuakah, tihretheihab kan ngai si a. Nimahsela anichu kan bawhchhiatnate avangin hliamin a awm a, kan khawlohnate avangin vuak thitlinin a awm a: kan thlamuanna tura thununna chu a chungah a tla a; a vuakna vualtea tihdammin kan awm ta." Isaia 53:3-5.

Khawvelah hian hrehawmin in awm thin; nimahsela thlamuang takin awm rawh u, keiin khawvel ka ngam ta" Joh 16:33.

“Chu hming avang chuan mualpho tuar tlaka ruat an nih avangin an lawm em em a.” Tirhkohte 5:41.

Tuarna hi tumahin tha kan ti ngai lo va, tuarna hi Chanchin Tha kan ti ngai bawh hek lo. Tuarna harsa (Problem of Suffering) tiin kan sawi thin a. Mahse, hetiang tuarna kan ngai hi Bible zirtirna leh kristian thlirna atangin a dik ang em? Tuarna Chanchin Tha tih hi kan sawi dan tur a ni zawk lo maw?

Khawvel hi tuarna khawvel a ni, a chhunga cheng mihringte pawh hian kan tuar thin a ni. Chu thu chu sawi tam ngai lova kan hriat sa a ni a. Tuarna hi mi tin chungah a thleng thin tih hre chiang hle mah ila, kan chungah a lo thlen meuh chuan chuan, Engati nge? tiin kan zawt theuh mai. Mahse he khawvela kan awm chung hian tuar lovin kan awm thei si lo a nih hi! Chutianga hrehawm tuar thin mihringte hnenah chuan Lal Isuan, “Khawvelah hian hrehawmin in awm thin, nimabsela thlamuang takin awn rawh u, keiin khawvel ka ngam ta,” a ti alawm.

Judate chuan miin natna a tuarin a sual vang niin an ngai a. Chu chu Mizo

hnam ngaih dan pawh a ni a, chu ngaih dan chu kristian kan nih hnu pawh hian kan rilruah a la cham reng a ni.

Lal Isua ngaih dan erawh chu a dang daih mai. Pian tirh ata mitdel a hnena an han hruai khan, a mitdel chhan hetiangin an zawt a, "He mi hian nge thil tisual, a nu leh pain," tiin. Lal Isua chuan heti hian a chhang a, "He mi hian thil a tisual lo va, a nu leh pa pawhin an tisual hek lo. Pathian hnathawh a chung a lanna tur a nih zawk hi," tiin. A reng thuah kan soal vanga tuar zel tur ni dawn ila, dam lai hun kan nei thei dawn em ni? Misual kan ni si a! Tuarna hi a chhan hmuh chhuah tum a sawt lo va, a chhan hmuh chhuah avanga reh thei a ni hek lo. A tidam theitu hmuhchhuah a, tuar laia awm dan tur leh tawh dan tur hriat chhuah a pawimawh zawk a ni.

Lal Isua meuh pawh mihringte hmuh-sit leh duh lohvin a awm a: lungngaihna hre mi leh natna hre mi a ni. Mite hmuh-sit leh tihduhdah a tuar a, lungngaihna leh natnate a tuar a, a hneh zo va. Chutianga lungngaihna leh natna tuara hnehtu chuan lungngaina leh natnate kan tuar thin tih a

hria a, min hnehsak a, thlamuang taka awm turin min duh a ni. Hebrai lehkhathawn ziaktu chuan, Lal Isua chu, "Puithiam lalber, kan chaklohzia inhriatnate min hriatpui a, keimahni ang bawka kawng tinrenga thlemna tawh tawh, sual erawh chu sual lo a ni. Zahngaihna kan hmuh theihna tur leh puih kan ngaih huna tanpuina khawngaihna kan hmuh theihna turin khawngaihna lalthutphah chu huai takin i hnaih ang u," tiin min fuih a (Heb. 4:15,16). Sam ziaktu chuan, "Pathian chu kan inhumhimna leh kan chakna, mangan laia tanpui vartu hnai reng a ni," tiin min hrilh bawh a. (Sam 46: 1)

Lal Isua chung a tuarna thlen nasatzia hi kan ngaihtuah ngai em? A pianni atanga a thih ni thlengin a nun chu tuarnain a khat tih tur a ni. A pianna chu in pangngai a ni lo va, ran in a ni a; a mutna pawh khum pangngai a ni lo va, ran chaw pekna thleng a ni a. Nausen a nih laiin Herodan thah a tum a, a nu leh pain an tlanchhiatpui a, A lo seilian a, amah hawtuten thah tumin an phiar a, an man a, an tiduhdah a, krosah an khengbet a. A thih hnu pawhin chhungkaw thlanah an phum lo va, mi thlan

hawhah an phum a. Hetiang taka tuarna nasa leh rapthlak tuartu Lal Isua chuan tuarna hmangin mihringte min chhandam a ni. A tuarna chu Amah ringtute tan Chanchin Tha a lo ni ta. A tuarna kros, rapthlak tak ni thin chu, ringtute tan ngai-natawm tak a lo ni ta. A tuarna tlang Kalvari, tlang hlahawm leh thibaiawm tak chu, tlang mawi a lo ni ta.

Pathian mi ropui tak takte pawh tuarna nasa tak tuar thinte an ni hlawm. Joba te, Josefa te, Stephana te, Paula te, Petera te leh mi dang tam tak pawh tuarna nasa tak tuartute an ni a. Kristian hla tha tak takte pawh hi tuarna atanga phuah an ni asin. "Lal Isua, kan thian tha berin" tih hla phuah-tu hi Joseph Scriven-a a ni a. A nupui hual chu an inneih dawn zanah tuih a tla hlum a. Chutiang tuarna rapthlak tak a tuarna atang chuan he hla hi a phuah a. Ringtu harsatna leh tuarna tawh tam takten thlamuan nan an hman phah a ni. "Aw, hman-gaihna, min thlah lotu," tih hla hi George Mathesona phuah a ni.

A mit a del a, a nupui hualin a nei duh lo va. Chu harsatna a tawh atang chuan he

hla hi a phuah a ni. An chungah hetiang harsatna leh tuarna hi thleng lo se, an hla phuah tha tak te hi kan nei kher lovang le!

Harsatna leh hrehawm kan tuar laiin, Lal Isua hnenah, "Aw, Lawmna, tuara min zawngtu," tiin tlu lut thin ila, Anin min lo chhawk zangkhai dawn a ni. Tuarna hi Chanchin Tha kan ti ve thei em le?

45

THLAMUAN NAN I HMANG VE THEI ANG EM?

A hnuaia thu ziate hi Pathian hnen atanga thlamuanna dawngtuten an ziate a ni a. Thlamuanna atan i hmang ve thei ang em? Chhiar la, han ngaihtuah teh.

"Lungkham neih hi rinna tawpna a ni a, rinna neih hi lungkham tawpna a ni."

George Muller

"Pathianin kan tan kawng a hawng lawk ngai lo va. Tanpui kan ngaih hmain min tanpui a tum hek lo. Harsatnate pawh kan tawh hmain min lak kiansak ngai lo va.

Amah kan mamawh tak zet hunah chuan a kut a phar chhuak thin a ni."

Mrs. Charles E. Cowman.

"Pathianin ropui taka a hinante hi harsatna tam tak kal tlang an ni chawh thin. Josefa chuan a unau dangte aiin harsatna a tawh hnem zawk a, mi tam tak ei tur petu a lo ni ta a ni."

The Heavenly Life.

"Harsatna leh tuarnaten lung bang anga min hual laiin, engmah tih theih nei lova ka awm laiin; engkim mai hi (Lalpa) i kutah ka dah e. Lungngaihnen min kiansan dawnin lang lo mah se, beidawnna hmun hi beiseina hmuhna a ni a. Chuvangin, hahdam takin Nangmah ka nghak ang che."

Rev. S. Chadwick.

"Rinna nung chuan thutiam chungah lawmthu a sawi thei a; chu thutiam chu ataka a lo thlen hma pawhin, thleng tawh angah a pawm theih a. Pathian thutiamte hi pawisa hman nghal mai theih kan neih ang hi a ni."

Matthew Henry.

"I lungngaihna zawnng zawnng Pathian chungah nghatin; thlatmuanna leh lawmna i

chang thei asin. Thil lo thleng engkimah hian Pathian thil tum leh a duhzawng a hmuh chhuah theih a. I chung a lo thleng chu hrehawm ti taka tuar mai lovin, lungawi takin i tuar thei asin. Pathian chakna ring la, barsatna leh mangana te chu lungawi takin, dawhthei takin, rilru thianghlim tak leh iongaitlawm takin i dawng thei asin. Chutiang hun barsa leh khirh tak chu Pathian hnathawhna hun remchang leh a thiltihtheihzia lantirna hun remchang a ni thei a ni."

H. C. G. Moule.

"Rinna tlemte pawhin i thlarau chu vanramah a hruai thei a; mahse rinna nung leh chak chuan vanram chu i nunah a rawn thlen thei a ni."

C.H. Spurgeon.

"Pathian tel lova mahni chauhva awm chu rapthlak tak a ni a; amaherawhchu, Pathian nena mahni chauhva awm erawh chu van nun tem lawkna a ni."

Mrs. Charles E. Cowman.

"Mi tumahin ka buaina min hriatpui lo va,
 Mi tumahin, Krista chauh lo chuan;
 Mi tumahin ka buaina min hriatpui lo va,
 'Pathian ropui rawh se' tiin zai rawh."

“Daw^htheihna chuan Pathian lawmzawng ni turin min siam a. Thinurna a tinem a, lei a thunun a, rilru a kaihruai a, muanna a pe a, chapon a thunun a, itsikna a tibo va, hausa a tihniam a, rethei a thlamuan a, mipat-hmeichhiatna a tithianghlil a, mi a ingaithlawmtir a, hlawhtlinnaah ingaithlawmna a pe a, hlawhchhamnaah chakna a pe a, mite hnehchhiaha a tuar thei a, ngaihdam theihna a pe a, thlomma a hneh a, tihduhdahna a tuar thei a, martar turin a buatsaih thin a ni.”

Cyprian.

LEHKHABU RAWNTE

1. The Friendship Book of Francis Gay 1965
2. Matters of Moment F. Wilkinson Kiddle
3. My Devotion 1979 Concordia Publishing
House
4. Hla leh a phuahtute P.D. Sêna
5. Decision June 1982
6. Streams in the desert Mrs Charles
Cowman.